

Załącznik do uchwały nr
Rady Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE I MIEŚCIE NOWE SKALMIERZYCE NA LATA 2021-2030

Nowe Skalmierzyce 2020r.

SPIS TREŚCI

I WSTĘP	3
II Uwarunkowania prawne	4
2.1. Regulacje w systemie prawnym	4
III Gmina i Miasto Nowe Skalmierzyce	9
3.1. Zarys historyczny	9
3.2. Położenie i demografia	13
IV Polityka mieszkaniowa	17
4.1. Warunki ekonomiczne	17
4.2. Polityka mieszkaniowa	18
V Rynek pracy i bezrobocie	20
5.1. Sytuacja na rynku pracy	20
5.2. Bezrobocie	21
VI System edukacji	24
6.1. Placówki edukacyjne na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce	24
6.2. Kierunki działań w zakresie edukacji	25
VII Sytuacja zdrowotna	26
7.1. Placówki lecznicze	26
7.2. Niepełnosprawność	27
VIII Kultura fizyczna	31
8.1. Infrastruktura sportowa	31
IX Problemy społeczne	33
9.1. Ogólna charakterystyka występujących problemów społecznych	33
9.2. Problemy społeczne według mieszkańców gminy	43
X Analiza SWOT	55
XI CELE I MISJA STRATEGII	64
11.1. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGII	64
11.2. MISJA STRATEGII	71
XII ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII	72

XIII MONITORING/ WDRAŻANIE STRATEGII	73
XIV SPIS TABEL I WYKRESÓW	74

I WSTĘP

Celem polityki społecznej jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb materialnych i niematerialnych wszystkich grup społecznych. Szczególną uwagę należy zwrócić na rodzinę, której funkcje i struktura ulegają zmianie, jednak pozostaje nadal najważniejszą komórką społeczną. Za niezbędne należy uznać wsparcie rodzin i jednostek w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, aby mogły prawidłowo uczestniczyć w rozwoju zarówno gospodarczym i społecznym gminy.

Rozwój oraz znaczący postęp technologiczny i cywilizacyjny przyczynił się do zwiększenia tempa naszego życia oraz zobojętnienia na dobro drugiego człowieka w życiu codziennym. W związku z pojawieniem się nowych problemów społecznych zaistniała potrzeba stworzenia nowej metody zarządzania w postaci strategii dotyczącej rozwiązywania problemów społecznych.

Jej głównym założeniem jest wskazanie źródła oraz sposobu rozwiązywania problemów; ponadto ma ona służyć poprawie jakości życia społeczności gminy oraz przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu.

Konieczność opracowania Strategii w celu zidentyfikowania problemów społecznych gminy i miasta, a także wprowadzenie skutecznych rozwiązań zmierzających do poprawy życia społeczności lokalnej ustawodawca uregulował w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876t.j.), m.in. w art. 17 ust. 1 pkt. 1, z którego wynika, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja wyżej wymienionej Strategii, której celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Okres realizacji opisywanej Strategii na lata 2021-2030 ułatwi formułowanie i planowanie zadań do realizacji w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

W celu lepszego zobrazowania określonej tematyki, która jest przedmiotem Strategii dotyczącej rozwiązywania problemów społecznych na lata 2021-2030 użyjemy metody historycznej, prawnej, analityczno-prawnej oraz opisowej.

II UWARUNKOWANIA PRAWNE

2.1. REGULACJE W SYSTEMIE PRAWNYM

Opracowanie Strategii zapewnia realizację podstawowych praw przyznanych przez najważniejszy akt prawny w naszym państwie, a mianowicie Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483, ze zm.), do których możemy zaliczyć przede wszystkim:

- prawo wolności,
- niezbywalną i przyrodzoną godność człowieka,
- ochronę życia i zdrowia,
- dostęp do edukacji,
- dostęp do służby zdrowia,
- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa.

Równie istotnym aktem prawnym regulującym kwestie odnoszącą się do konieczności opracowania Strategii dotyczącej rozwiązywania problemów społecznych na lata 2021-2030 jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2020 r., poz. 1876 t.j.); ustawodawca w akcie normatywnym nie tylko wskazuje na obowiązek jej opracowania, w/w dokumentu. Ponadto głównym założeniem wyżej wymienionej ustawy jest zapewnienie wsparcia, indywidualne podejście do osób potrzebujących pomocy oraz motywowanie ich do podejmowania aktywności przy rozwiązywaniu własnych problemów we współpracy z instytucjami i pracownikami socjalnymi. Ma ona również służyć wprowadzeniu działań profilaktycznych adresowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Kolejną ustawą odnoszącą się do opisywanego zagadnienia jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 t.j.). Jej głównym założeniem jest sprawne funkcjonowanie gminy zarówno w kwestii dotyczącej życia społecznego, ekonomicznego, gospodarczego. Warto podkreślić, że obowiązek opracowania przedmiotowego dokumentu, tak jak już wcześniej zostało podkreślone jest jednym z zadań własnych gminy (art.7). W związku z tym władze gminne są zobowiązane do ich realizacji w celu dostosowania określonych rozwiązań do lokalnych potrzeb i możliwości.

Ze względu na szeroki zakres jaki obejmuje Strategia możemy wyodrębnić następujące akty normatywne :

- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2020, poz.685 t.j.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 poz.2277t.j.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852t.j.),
- ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia w instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2019r. poz.1482 t.j.),
- ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2020 poz.176 t.j.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 poz.1057 t.j.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz.218t.j.),
- ustawę z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2018r. poz.1205 t.j.),
- ustawę z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 poz.111 t.j.),
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 t.j.),
- ustawę z dnia 07 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2019r. poz.1481 t.j.),
- ustawę z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej(Dz.U. z 2020 poz.821 t.j.)
- ustawę z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz.295 t.j.),
- ustawę z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tj. Dz. U. z 2018 poz.969 t.j.).

Powiązania Strategii z innymi dokumentami odnoszącymi się do problemów społecznych

W związku z zakresem przedmiotowym Strategii możemy wyróżnić szereg dokumentów, które wpływają na jej kierunki oraz wyznaczają główne priorytety. Strategia dotycząca rozwiązywania problemów społecznych jest spójna m.in. z następującymi dokumentami:

1. Na poziomie kraju:

- Narodowa Strategia Spójności na lata 2014-2020, która określa priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności. Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 została przyjęta 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów – do jej głównych celów zaliczamy: aktywne społeczeństwo, konkurencyjną gospodarkę, sprawne państwo.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017–2020 ma na celu przyczynić się do kontynuacji i utrwalenia pozytywnych trendów, jakie obserwujemy w badaniach na polskiej scenie narkotykowej od roku 2005, w tym przede wszystkim do ograniczenia używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym problemów społecznych oraz zdrowotnych.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 został opracowany we współpracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, Ministerstwem Sprawiedliwości, Ministerstwem Zdrowia oraz Ministerstwem Edukacji Narodowej na podstawie art. 10 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz.218 t.j.). Jego głównym celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

2. Na poziomie europejskim:

- Strategia Lizbońska stanowi plan rozwoju przyjęty dla Unii Europejskiej przez Radę Europejską na posiedzeniu w Lizbonie w roku 2000.
- Europejska Strategia Przeciwdziałania Wykluczaniu Społecznemu i Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL,
- Europejska Strategia Zatrudnienia służy stworzeniu większej liczby miejsc pracy, lepszej jakości stanowisk w całej UE. Powstała w oparciu o strategię na rzecz wzrostu „Europa 2020”.

3. Na poziomie regionalnym:

- Strategia Rozwoju Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego obowiązująca do roku 2020. Obecnie tworzona nowa strategia na lata 2021-2030. Stanowi jeden z najważniejszych dokumentów wyznaczających główne kierunki rozwoju i wdrażania polityki społecznej w regionie. Będąc integralną częścią Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, dokument określa jakie działania należy podjąć, by skutecznie podnosić poziom życia mieszkańców Wielkopolski oraz niwelować ich problemy.
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2021-2030, którego głównym celem jest poprawa konkurencyjności i spójności województwa.

4. Na poziomie lokalnym:

- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce z 2003 roku. W kontekście wewnętrznego rozwoju, Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2021-2030, wpisuje się w wizję miasta i gminy nakreśloną przez Strategię rozwoju społeczno-gospodarczego.
- Gminny Program, Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie i Mieście Nowe Skalmierzyce. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa sposoby realizacji zadań własnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce. Stanowi podstawę do praktycznej realizacji zadań i priorytetów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata: 2016-2020, którego celem jest zwiększenie skuteczności ochrony osób doświadczających przemocy, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, w przygotowaniu nowy program na lata 2021 - 2026
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W Gminie i Mieście Nowe Skalmierzyce został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadaniem zespołu jest m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których zaistniało zjawisko przemocy oraz rodzin zagrożonych jego wystąpieniem, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:
  - ✓ Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
  - ✓ Gminnej Komisji ds. rozwiązywania problemów,
  - ✓ Policji,
  - ✓ Oświaty,
  - ✓ ochrony zdrowia,
  - ✓ psycholog,
  - ✓ kurator zawodowy,
  - ✓ prokurator.

Celem Zespołu jest stworzenie jednolitego, równomiernie współdziałającego frontu oddziałującego zarówno na osobę stosującą przemoc, jak i na ofiarę.

III GMINA I MIASTO NOWE SKALMIERZYCE

3.1. ZARYS HISTORYCZNY

Pierwsza wzmianka dotycząca miejscowości Skalmierzyce pojawiła się w 1337 roku, za panowania Kazimierza Wielkiego. Wówczas istniała wieś o nazwie Scarbimierze, która na przestrzeni wieków była wielokrotnie przekształcana, by wreszcie w 1827 roku uzyskać swe dzisiejsze brzmienie.

Między XIV a XVIII wiekiem Skalmierzyce były wsią dotacyjną proboszczów gnieźnieńskich. W 1579 roku liczyła około 10 domostw, w tym karczmę, dom rzemieślnika oraz drewniany kościół, do którego w 1621 roku dobudowano murowaną kaplicę, oraz sprowadzono słynący w okolicy obraz Matki Boskiej. W 1791 roku, w miejsce kościoła drewnianego wzniesiono murowany.

W związku z rozbiorami naszego kraju w latach 1793-1806 Skalmierzyce zostały przyłączone do Prus, natomiast w latach 1806-1813 do Księstwa Warszawskiego. Wreszcie w wyniku postanowień Kongresu Wiedeńskiego wieś ponownie znalazła się na terenie Prus, w ramach Wielkiego Księstwa Poznańskiego, około 2 km od granicy z Rosją. W 1908 r. Niemcy wyodrębnili administracyjnie nową miejscowość, nadając jej nazwę Neu Skalmierschütz (Skalmierzyce Nowe). Miała to być miejscowość niemiecka dlatego funkcjonowały w niej m.in.: niemiecka szkoła, komisariat policji, zbór protestancki. Plany Niemców pokrzyżował wybuch I wojny światowej. Udział w niej wzięło wielu mieszkańców Skalmierzyc, mimo to w 1918 r. Skalmierzyce nadal należały do Niemiec. Ponadto mieszkańcy miejscowości włączyli się do walk w powstaniu wielkopolskim, w skutek, których rozpoczęto działania nad granicą między Boczkowem, a Szczypiornem (na boczkowskim polu poległ Jan Mertka). Dwa dni później powstańcy opanowali Skalmierzyce Nowe, rozbrajając stacjonujący tam oddział żołnierzy niemieckich. Przeprowadzenie sprawnej akcji stało się możliwe dzięki bohaterskiej i ofiarnej postawie żołnierzy kompani skalmierzycyckiej. Wielu z nich wzięło udział w walkach powstańczych na terenie innych wsi i miast Wielkopolski.

Pod koniec wieku XIX w Skalmierzycach mieszkało ponad 950 osób. Rozwój handlu z Rosją sprzyjał rozbudowie nowej osady wokół Urzędu Celnego. Kontakty z innymi miejscowościami umożliwiały doprowadzenie linii kolejowej i budowę dworca. Początek XX w to okres dalszego rozkwitu gospodarczego tej miejscowości, czas niezwyklego rozmachu inwestycyjnego. Po odzyskaniu

niepodległości zmienił się obraz Skalmierzyc Nowych. Miejscowość stała się na wskroś polska. Ruch graniczny ustał, co spowodowało zmniejszenie tempa życia i krótkotrwały zastój gospodarczy. W latach 20 zaczęły występować powolne zmiany. Między 1924, a 1925 rokiem część dworca kolejowego przekształcono w Warsztaty Naprawy Wagonów oraz założono stację parowozów. W 1925 roku Skalmierzyce Nowe wyłączono z parafii skalmierzycyckiej i utworzono parafię Bożego Ciała. W latach 1928-1930 rozbudowano szkołę, oddając do użytku nowy budynek przy ulicy Kolejowej. Aktywną działalność rozpoczęły drużyny harcerskie.

Po wybuchu II wojny światowej Skalmierzyce Nowe zostały wcielone bezpośrednio do Niemiec. Wielu powstańców wielkopolskich wywieziono do obozów koncentracyjnych. Szkołę zamieniono na obóz przejściowy. W 1940 roku mieszkaniec Skalmierzyc Nowych, Franciszek Majnert, założył tajną placówkę Organizacji Jedności Narodowej, którą wcielono do Armii Krajowej. Trzy lata później Niemcy zdekonspirowali organizację, a jej założyciel wraz z dwoma innymi mieszkańcami Skalmierzyc zostali zamordowani. W tym samym roku na ulicy Kaliskiej miała miejsce tragiczna katastrofa samolotu Halifax JD 154, który miał wziąć udział w akcji zrzutowej w Ołoboku. Zginęła wówczas siedmioosobowa załoga oraz trzech mieszkańcy domu przy ulicy Kaliskiej.

Skalmierzyce zostały wyzwolone w styczniu 1945 roku, wówczas w skład gminy Skalmierzyce Nowe wchodziły gromady: Boczków, Chotów, Droszew, Gniazdów, Gostyczyna, Kościuszków, Kotowiecko, Leziona, Mączniki, Ociąż, Osiek, Skalmierzyce, Skalmierzyce Nowe, Śmiłów, Śliwniki, Strzegowa, Trkusów i Węgry. Wybrano wójta, podwójciego oraz trzech członków zarządu gminy na obwód Skalmierzyce Nowe. Ponadto w 1945 roku rada dokonała wyboru gminnej komisji kontroli administracji państwowej, kontroli przedsiębiorstw i kontroli samorządów. Powołano też gminną komisję oświatową z kierownikami szkół – Wojciechem Wójcickim i Władysławem Wasiakiem, która zauważała poważny problem analfabetyzmu, jako skutek minionej wojny. W związku z tym powołano wieczorową szkołę dokształcającą, która umożliwiała zdobycie podstawowego wykształcenia.

W okresie powojennym w południowo-zachodniej części Skalmierzyc Nowych powstało osiedle domków jednorodzinnych. Rozbudowano zakład naprawy wagonów, który w latach 50 zmieniono w Kolejowe Zakłady Nawierzchniowe.

18 lipca 1962 roku osiedle Skalmierzyce Nowe otrzymało prawa miejskie. Jednocześnie zmieniono nazwę miejscowości na Nowe Skalmierzyce. Miasteczko liczyło wówczas 4 tys. mieszkańców. Wkrótce, dzięki drodze szybkiego ruchu, Nowe Skalmierzyce uzyskały połączenie z Kaliszem, w 1976 roku oddano do użytku Ośrodek Zdrowia, miejscowość otrzymała wodociąg, większość ulic wyasfaltowano. W 60 rocznicę powstania wielkopolskiego w 1978 roku odsłonięto pomnik Powstańców Wielkopolskich. W 1975 roku utworzono gminę, w skład której wchodziło miasto i 29 wsi sołeckich. W takim kształcie struktura ta przetrwała do końca 1999 roku. Z dniem 01 stycznia 2000 roku z inicjatywy mieszkańców Rada Ministrów odłączyła wsie Dobrzec, Sulisławice i Kolonię włączając je w administracyjne granice miasta Kalisza. Według danych z 30 czerwca 2014 roku, w mieście mieszkało 4854 mieszkańców.

Na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce znajduje się wiele ciekawych zabytków będących świadkami niezliczonych pokoleń mieszkających tutaj osób. Jednym z najstarszych obiektów jest kościół pw. św. Mikołaja w Gostyczynie pochodzący z przełomu XVI/XVII wieku. Sama parafia istniała już w 1294 roku. Na szczególne uznanie zasługuje także zespół pałacowo-parkowy w Śliwnikach. Rezydencję zbudowano dla Jana Nepomucena Niemojowskiego w latach 1848-1850. Według legendy w podziemiach pałacu schowana jest broń, która miała zostać przerzucona do ówczesnego Królestwa Polskiego. Tajemnica ta nigdy nie została odkryta przez ówczesne władze pruskie. Obecnie pałac znajduje się w rękach prywatnych odzyskał dawną świetność poprzez generalny remont. Ponadto na terenie naszej gminy znajduje się dwór w niedaleko położonym Chotowie. Powstał on w połowie XIX wieku w otoczeniu XVIII-wiecznego parku. W okresie powojennym zdewastowany, a dzisiaj zachwyca swoim urokiem stając się jedną z głównych atrakcji okolicy. W jego wnętrzu funkcjonuje restauracja, planowane jest także uruchomienie hotelu. Ponadto na terenie gminy warto odwiedzić trzy drewniane kościoły – w Droszewie, Ociążu i Biskupicach Ołobocznych. Pochodzą one z XVIII wieku i prezentują wysoki poziom artystyczny. Za najcenniejszy obiekt sakralny można jednak uznać świątynię pw. św. Katarzyny w Skalmierzycach. Obiekt został wzniesiony w 1791 roku, chociaż jego historia sięga wielu wieków wstecz. Najstarszą częścią sanktuarium jest późnorenesansowa kaplica z bogatym wyposażeniem charakterystycznym dla danej epoki. W jej wnętrzu znajduje się obraz Matki Boskiej

Skalmierzyckiej, uważany za jeden z najpiękniejszych wizerunków maryjnych w Polsce. Otaczają go tablice wotywnie, w tym srebrny ryngraf z 1634 roku podarowany przez samego króla Władysława IV.

Do zabytków wpisanych do rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa możemy zaliczyć:

- **budynek szkoły** (ul. Kaliska 52) – wybudowany w 1909 roku, Gimnazjum im. Polskich Noblistów, w rejestrze zabytków od 1994 roku, obecnie Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów
- **kościół Matki Bożej Nieustającej Pomocy** (niem. *Maria-Hilf-Kirche*) – poewangelicki, neobarokowy z 1911 roku wraz z plebanią z pocz. XX wieku.

Ponadto możemy wyróżnić:

- **dawny dworzec kolejowy (I)** (Plac Wolności) – połączony w 1896 roku linią kolejową z Ostrowa przez Czekanów i Ociąż (obecnie obiekt mieszkalny),
- **zabudowa Placu Wolności** – z przełomu XIX i XX wieku, z m.in. budynkiem dawnego hotelu Sperling,
- **budynek dawnego hotelu Mamelok** (ul. Kaliska) – wybudowany w XIX wieku,
- **dworzec kolejowy (II)** – neogotycki, monumentalny obiekt wzniesiony w 1909 roku. W 2014 roku drogą darowizny od władz PKP dworzec przejął samorząd gminny, i nadal trwa jego rewitalizacja. W 2017 roku gmach dworca został wpisany do rejestru zabytków pod nazwą: budynek dworca celnego w zespole stacji granicznej Skalmierzyce,
- **dawny budynek poczty kolejowej** - wybudowany w stylu neogotyckim na początku XX wieku,
- **wieża ciśnień** (ul. 29 Grudnia) – neogotycka, wybudowana w 1913 roku,
- **zabudowa ulicy Kolejowej** z 1910 roku,
- **budynki tzw. cła** (ul. Kaliska) przy dawnej granicy,

- **kościół Bożego Ciała** (ul. 3 Maja) – wybudowany w latach 1931-1932 z zespołem witraży z 1949 roku; w 2008 roku przy kościele wybudowano wieżę,
- **cmentarz ewangelicki** (ul. Generała Józefa Hallera) – z początku XX wieku, zrewitalizowany w 2014 roku.

Pomniki:

- **Powstańców Wielkopolskich** (ul. Podkocka) – wzniesiony w 1978 roku, wg projektu Józefa Kopczyńskiego,
- **Pomnik lotników** (ul. Kaliska) – wybudowany w połowie lat 90. XX wieku, upamiętniający katastrofę samolotu Handley Page Halifax (nr seryjny JD154) z 14 na 15 września 1943 rok.

3.2. POŁOŻENIE I DEMOGRAFIA

Gmina i Miasto Nowe Skalmierzyce położona jest w północno-wschodniej części powiatu ostrowskiego, leży w południowej części Wysoczyzny Kaliskiej w dorzeczu rzeki Proсны. Graniczy z miastem Kalisz i gminami Godziesze, Gołuchów, Ostrów Wielkopolski, Sieroszewice. Według danych z 01 stycznia 2020 r. powierzchnia gminy wynosiła 125,42 km². Gmina posiada ustabilizowane granice, a jej obszar wynosi 12 501 ha, zamieszkuje ją około 15 300 osób. Droga krajowa nr 25 przebiegająca przez teren gminy i miasta łączy jedne z największych miast województwa wielkopolskiego – Kalisz i Ostrów Wielkopolski.

W skład gminy wchodzi 26 wsi sołeckich: Biskupice, Biskupice Ołoboczne, Boczków, Chotów, Droszew, Fabianów, Gałązki Małe, Gałązki Wielkie,

Głóski, Gniazdów, Gostyczyna, Kotowiecko, Kurów, Kościuszków, Leziona, Mączniki, Miedzianów, Ociąż, Osiek, Skalmierzyce, Strzegowa, Śliwniki, Śmiłów, Trkusów, Węgry, Żakowice. Ponadto w skład gminy wchodzi miasto Nowe Skalmierzyce. Obręb miasta wynosi 158 ha.

Otwarta w 2009 r. obwodnica miasta spowodowała znaczny spadek natężenia ruchu oraz dała kolejne możliwości rozwoju dla inwestorów. Usytuowanie gminy i miasta stanowi o jej atrakcyjności pod względem gospodarczym i terenowym. Ukształtowanie terenu w paśmie nizin Wielkopolskich zalicza się do równinnych, chociaż występują też w niewielkim zakresie tereny o znacznie większym obniżeniu w dolinie rzeki Prosnycy na odcinku Leziona- Śmiłów- Osiek. Występują również tereny wyżej położone na pograniczu z gminą Sieroszewice w pasie od Śliwnik do Leziona. Poza wymienionymi rejonami odbiegającymi pod względem ukształtowania wysokościowego pozostały teren gminy jest położony na poziomie 128-138 m n.p.m. Jak wynika z powyższych danych ukształtowanie terenu gminy jest dość jednolite. Stwarza to dobre warunki w zagospodarowaniu przestrzennym jak i rolniczym, a ponadto nie powoduje zwiększania kosztów związanych z gospodarowaniem na tych terenach.

Na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce możemy zobrazować wskaźnik demograficzny na terenie naszej gminy. Dla lepszego przedstawienia danej kwestii posłużyliśmy się poniższą tabelą, która oprócz podstawowego podziału na liczbę kobiet i mężczyzn zamieszkujących naszą gminę ukazuje również przedział wiekowy mieszkańców.

TABELA 1

DANE DEMOGRAFICZNE GMINY I MIASTA NOWE SKALMIERZYCE – LUDNOŚĆ
FAKTYCZNIE ZAMIESZKUJĄCA GMINĘ

Liczba osób	2017r.	2018 r.	2019 r.
Liczba ogółem	15 430	15 478	15 563
Liczba kobiet	7 788	7 828	7 866
Liczba mężczyzn	7 642	7 650	7 697
Ludność wg. wieku			
0-4 lat	896	891	874
5-9 lat	873	857	877
10-14 lat	795	847	876
15-19 lat	792	762	754
20-24 lat	993	958	888
25-29 lat	1 246	1 198	1 160
30-34 lat	1 303	1 304	1 341
35-39 lat	1 199	1 225	1 250
40-44 lat	1 145	1 159	1 191
45-49 lat	980	1023	1021
50-54 lat	946	923	922
55-59 lat	1 082	1 042	1 033
60-64 lat	1 016	1 060	1 071
65-69 lat	839	842	872
75-79	330	311	294
80-84	257	262	250
85 i więcej	280	273	271

Źródło: dane dostępne z BDL GUS.

Ponadto w tabeli nr 2 został zobrazowany podział na urodzenia żywe i zgony, który na przestrzeni trzech lat był znacząco do siebie zbliżony, co świadczy o niskim przyroście naturalnym. Dla podkreślenia roli rodziny został przedstawiony odsetek małżeństw zawartych w ciągu roku.

TABELA 2
POZIOM STOPY DEMOGRAFICZNEJ

Na 1000 mieszkańców:	2017 r.	2018 r.	2019 r.
przyrost naturalny	2,15	0,65	1,80
urodzenia żywe	12,81	10,56	10,62
małżeństwa zawarte w ciągu roku	4,88	6,1	5,5
zgony	10,67	9,91	8,82

Źródło: dane dostępne z BDL GUS.

Warto podkreślić, że na wskaźnik demograficzny znaczący wpływ ma podział ludności, na ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym. Oddziaływanie poszczególnych grup społecznych przedstawiliśmy w poniższej tabeli.

TABELA 3
WSKAŹNIKI OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO

LATA	2017 r.	2018 r.	2019 r.
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,7	60,1	61,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	88,3	90,7	92,6
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	27,5	28,6	29,6

Źródło: dane dostępne z BDL GUS

Na wskaźnik demograficzny ma również wpływ zjawisko migracji, które stanowi całokształt przemieszczeń prowadzących do stałej lub okresowej zmiany miejsca zamieszkania osób. Dane dotyczące tego zjawiska przedstawia poniższa tabela.

TABELA 4
SALDO MIGRACJI NA POBYT STAŁY

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
saldo migracji gminnych wewnętrznych	41	33	64
saldo migracji zagranicznych	1	-3	-1

Źródło: dane dostępne z BDL GUS.

IV POLITYKA MIESZKANIOWA

4.1. WARUNKI EKONOMICZNE

Na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce funkcjonuje obecnie około 1 274 podmiotów gospodarczych(zarejestrowanych w rejestrze REGON 2019). Do głównych branż można zaliczyć przemysł lekki, metalowy, meblowy, rolno-spożywczy oraz bardzo dobrze rozwiniętą sieć handlu i usług.

W przemyśle odzieżowym pod względem wielkości produkcji znaczącą rolę odgrywa Firma PPH SKALTEX Sp. z o.o. produkujący wyroby z dzianin. Natomiast w przemyśle rolno - spożywczym wiodącym prym w produkcji są: Spółdzielnia Mleczarska LAZUR (produkująca sery pleśniowe), PPH ADMAT- zajmujący się produkcją lodów, mrożonek i wyrobów mącznych, przedsiębiorstwo PUPILFOOD produkujące karmę dla zwierząt i TASOMIX Sp. z o.o. - producent pasz gospodarskich. W przemyśle metalowym główną rolę odgrywają VOSSLOH-SKALMO Sp. z o.o. (producent infrastruktury kolejowej), HALFEN PRODUKCJA Sp. z o.o. (producent w branży systemowych rozwiązań mocowań i zakotwień budowlanych) oraz Zakład Produkcji Katalizatorów JMJ. Ponadto na uwagę zasługują również przedsiębiorstwa działające w produkcji mebli. Należą do nich COM-40 LIMITED Sp. z o.o. oraz CORRECT K. Błaszczyk i Wspólnicy Spółka Komandytowa. Na terenie gminy działa także przedsiębiorstwo SKALMEX zajmujące się branżą elektroniczno- informatyczną.

Znaczącą rolę w handlu, jak i w przemyśle odgrywa sektor prywatny. Dotyczy on głównie sklepów prowadzonych na terenie gminy i miasta, zajmujących się sprzedażą produktów spożywczo - przemysłowych. Działalność prowadzą również apteki, hurtownie i placówki gastronomiczne oraz stacje benzynowe, a usługi finansowe świadczy Spółdzielczy Bank Ludowy z siedzibą w Skalmierzycach. Znaczący wpływ na rozwój naszej gminy ma również działalność dealerów samochodowych: AUTO PARTNER Jan i Andrzej Garcarek, Salon i Autoryzowana Stacja Obsługi MERCEDES, Benz-P.H.U EDANO, Autoryzowany Dealer i Serwis DAF, CITY CAR- Salon i Serwis Seat oraz POLSAD- Autoryzowany Koncesjoner Renault Trucks Polska.

Dzięki licznym i dobrze prosperującym firmom, jak i dobrze rozwiniętej działalnością prywatnym, bezrobocie w gminie nie przekracza 1%(0,78%) , co jest jednym z lepszych wyników w skali całego kraju.

Mimo, że na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce zauważa się rozwój działalności gospodarczej, to niemniej jednak jest to gmina o charakterze rolniczym, z produkcją roślinną, jak i zwierzęcą, ale z tendencją do rozwoju upraw roślinnych. Powierzchnia ewidencyjna gruntów wynosi 12 499 ha. Produkcja gospodarstw indywidualnych na terenie gminy prawie w całości ukierunkowana jest głównie na rynek. W ostatnich latach zauważa się zwiększoną uprawę ziemniaków i warzyw gruntowych. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi około 6 ha.

4.2. POLITYKA MIESZKANIOWA

Struktura zabudowy Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce to typowy obraz gospodarstw wiejskich. Taki jest też układ urbanistyczny miasta Nowe Skalmierzyce. Na liczbę 74 budynków mieszkalnych komunalnych (łącznie z zasobami mieszkaniowymi Skarbu Państwa), 52 budynki wybudowane zostały przed 1918 rokiem.

Na terenie gminy znajdują się lokale socjalne, które przeznaczone są do tej części społeczeństwa, która boryka się w dużej mierze z życiowymi problemami społecznym. Mimo otwartej polityki mieszkalnej gminy liczba wyżej wspomnianych pomieszczeń jest ciągle niewystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców. Dla lepszego zobrazowania opisywanego zagadnienia uzyskaną wiedzę przedstawiliśmy za pomocą tabeli, która prezentuje dane w latach 2017, 2018, 2019.

TABELA 5
ZASÓB MIESZKANIOWY

Rok	Liczba lokali mieszkalnych	Liczba lokali socjalnych
2017	280	27
2018	280	27
2019	278	27

Źródło: dane własne Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Z powyższych danych możemy zauważyć, iż liczba lokali socjalnych na przestrzeni trzech lat nie uległa zmianie, gmina dysponowała 27 opisywanymi pomieszczeniami. Natomiast w przypadku lokali mieszkalnych odnotowujemy spadek, w 2019 r. ich liczba zmniejszyła się o dwa.

Dla lepszego zobrazowania popytu na lokale mieszkalne oraz socjalne sporządziliśmy tabelę, która zawiera ponadto informacje dotyczące liczby osób posiadających wyrok eksmisyjny oraz liczbę osób, które otrzymały lokal komunalny.

TABELA 6

LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z LOKALI MIESZKALNYCH ORAZ SOCJALNYCH NA TERENIE GMINY

Rok	Liczba osób oczekujących na lokale mieszkalne	Liczba osób oczekujących na lokale socjalne	Liczba osób posiadających wyrok eksmisyjny	Liczba osób, które otrzymały lokal komunalny
2017	49	18	7	2
2018	55	17	5	6
2019	61	14	3	7

Źródło: dane własne Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Z uzyskanych danych widać wzrost liczby osób, które otrzymały lokal komunalny w 2019 r., jednocześnie w 2019 r. w odniesieniu do dwóch poprzednich lat wzrosła liczba osób oczekujących na lokal mieszkalny. W 2019 r. nastąpił spadek liczby osób posiadających wyroki eksmisyjne.

V RYNEK PRACY I BEZROBOCIE

5.1. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce istnieją instytucje zapewniające miejsca pracy mieszkańcom gminy. Do zakładów zatrudniających największą liczbę pracowników należy m.in. Comforty, Spółdzielnia Mleczarska Lazur, Pupil – Foods Sp. z o.o.

Comforty stanowi jedną z wiodących marek mebli tapicerowanych w Polsce, powstała w 2000 roku w Nowych Skalmierzycach, w Wielkopolsce. Region o bardzo długich tradycjach meblarskich, stał się idealnym miejscem dla firmy, która, bazując na lokalnym rzemiośle oraz własnym zapleczu technologicznym i produkcyjnym, rozwija kolekcję wysokiej jakości mebli tapicerowanych, przeznaczonych do miejsc publicznych oraz przestrzeni prywatnych. Dzięki współpracy z projektantami, a także pełnemu zaangażowaniu w wiele projektów architektonicznych, wzornictwo Comforty podlega ciągłej ewolucji, odzwierciedlając zmiany zachodzące we współczesnym stylu życia.

Spółdzielnia Mleczarska Lazur w Nowych Skalmierzycach to nowoczesna firma, posiadająca 85-letnią tradycję. Oryginalna, wypracowana przez lata, receptura oraz doświadczenie sprawiają, że firma dostarcza na rynek szlachetne sery pleśniowe o najwyższej jakości. Produkty Lazura są wytwarzane z mleka krowiego pasteryzowanego. Dostarczają je wyłącznie sprawdzeni dostawcy, którym stawiane są najwyższe wymagania jakościowe.

PUPIL FOODS Sp. z o.o. jest firmą działającą na rynku pokarmów dla zwierząt domowych od 1999 r. (wcześniej pod nazwą PUPIL Sp. z o.o. od 1996 r.). PUPIL FOODS Sp. z o.o. posiada silną pozycję nie tylko na rynku polskim, ale również międzynarodowym. Nasze kierunki eksportu to: Litwa, Łotwa, Estonia, Białoruś, Czechy, Słowacja, Węgry, Bośnia i Hercegowina, Serbia, Rumunia, Bułgaria.

Ponadto na terenie naszej gminy możemy wyodrębnić szereg innych zakładów pracy o charakterze produkcyjnym, ogrodniczym, rolniczym, np.: Halfen Sp. z o.o., Ogrodnictwo „Nowacki”, Firma Kułton Transport.

Ze względu na wpływ liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym na kształtowanie się rynku pracy na terenie naszej

gminy postanowiliśmy zestawić owe grupy społeczne w poniższej tabeli w celu zaobserwowania, która z nich stanowi najwyższy odsetek osób.

TABELA 7

PODZIAŁ SPOŁECZNOŚCI NA OSOBY W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM, POPRODUKCYJNYM NA TERENIE GMINY

Ludność w wieku	2017 r.	2018 r.	2019 r.
przedprodukcyjnym	3 030	3 045	3 078
produkcyjnym	9 723	9 670	9 636
poprodukcyjnym	2 677	2 763	2 849

Źródło: dane dostępne z BDL GUS.

Z powyższej tabeli możemy wywnioskować, że zarówno w 2018 r., jak i 2019 r. najwyższy odsetek mieszkańców stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, które są zdolne do pracy. Liczba pozostałych grup społecznych wahała się w podobnym przedziale. Zestawienie to świadczy o pojawieniu się na terenie naszej gminy zjawiska niżu demograficznego, ponieważ liczba osób w wieku do 18 roku życia jest zbliżona do ludności po 60 roku życia. Jednakże od dwóch lat zauważa się znaczny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym. Jednakże pocieszający jest fakt, iż liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest wyższa niż liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Liczbę zatrudnionych mieszkańców gminy przedstawia poniższa tabela.

TABELA 8

RYNEK PRACY NA TERENIE GMINY

Liczba pracujących	2017 r.	2018 r.
ogółem	9 514	9 787
mężczyźni	5 397	5 577
kobiety	4 117	4 210

Źródło: dane dostępne z BDL GUS.

Liczba osób pracujących wzrosła w roku 2018 o 273 osoby. Zauważono znaczny wzrost liczby pracujących mężczyzn. Wspólną cechą zaprezentowanych w tabeli danych jest fakt, iż liczba mężczyzn w wymienionych latach była wyższa.

5.2. BEZROBOCIE

Bezrobocie stanowi zjawisko społeczne polegające na tym, że ludzie zdolni do pracy i deklarujący chęć jej podjęcia nie znajdują faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Określenie to występuje w większym stopniu, w krajach

zacończonych gospodarczo, technologicznie oraz w krajach transformujących się. Natomiast najmniejsze bezrobocie, obserwuje się w państwach wysoko rozwiniętych.

Warto również podkreślić, że zjawisko to wpływa ujemnie na postawy i zachowania osób bezpośrednio dotkniętych bezrobociem, a także członków ich rodzin.

Ze względu na daleko idące skutki opisywanego problemu społecznego w poniższej tabeli dokonaliśmy zestawienia osób bezrobotnych w analizowanych przez nas latach.

TABELA 9
LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY

Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba bezrobotnych	96	126	121
w tym kobiety	60	75	70
Długotrwale bezrobotni powyżej 12 m-cy	31	32	28

Źródło: Dane z BDL GUS.

Dane zawarte w tabeli pokazują, że w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrowie Wlkp. według stanu na koniec grudnia 2019 r. zarejestrowanych było 121 osób, w tym 28 osób długotrwale pozostawało bez pracy, tj. powyżej 12 m-cy.

Bezrobocie wśród mieszkańców naszej gminy systematycznie maleje, obecnie jest ono znikome, wynosi: 0,78%.

Należy również wziąć pod uwagę fakt, że na terenie naszej gminy występuje zjawisko „bezrobocia ukrytego” i dlatego stopa realnego bezrobocia może być dużo wyższa. Z praktyki jednak wiadomo, że część osób pracuje nielegalnie w szarej strefie lub wyjeżdża do pracy zagranicę i nie zależy im na utrzymaniu statusu bezrobotnego, gwarantującego bezpłatną opiekę zdrowotną. Jednakże zauważono spadek liczby takich osób.

Pomimo niewielkiej skali zjawiska, należy zwrócić uwagę, że bezrobocie wywołuje negatywne skutki w sferze ekonomicznej i psychospołecznej, które nasilają się w miarę wydłużania okresu pozostawania bez pracy. Zjawisko to prowadzi często do obniżenia standardu życia, sprzyja izolacji społecznej, niesie za sobą pogorszenie stanu zdrowia, wpływa na wzrost konfliktów społecznych

i zachowań patologicznych. Stres związany z brakiem pracy powoduje narastające konflikty i zwiększa częstotliwość sięgania po alkohol w celu rozładowania napięć. Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilności i bezpieczeństwa socjalnego. Niskiej kondycji psychopatycznej towarzyszy w szczególności wzrost zapadalności na niektóre choroby społeczne – nerwice, choroby serca, choroby psychiczne.

Dla podopiecznych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowych Skalmierzycach bezrobocie rodziców oznacza pewien koniec planów edukacyjnych dzieci na przyszłość oraz obniżanie ich aspiracji. Bezrobocie w Gminie i Mieście Nowe Skalmierzyce znajduje się na bardzo niskim poziomie, ale jednocześnie powinno się w tym momencie pomyśleć o nieodwracalnych skutkach, jakie za sobą niesie.

Dla lepszego zobrazowania wyżej opisywanego zjawiska liczbę osób bezrobotnych z podziałem na wiek, na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce przedstawimy za pomocą tabeli.

TABELA 10
PODZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH ZE WZGLĘDU NA ICH WIEK

Bezrobotni	2017 r.	2018 r.	2019 r.
do 25 roku życia	10	17	18
do 30 roku życia	23	35	31
powyżej 50 roku życia	21	29	32

Źródło: Dane dostępne z BDL GUS.

Z przedstawionych danych wynika, iż liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ciągu ostatnich dwóch lat znajduje się na zbliżonym poziomie. Można jednak zauważyć, że w nieznacznym stopniu wzrosła liczba osób bezrobotnych w przedziale wiekowym do 25 roku życia i liczba osób powyżej 50 roku życia.

VI SYSTEM EDUKACJI

6.1. PLACÓWKI EDUKACYJNE NA TERENIE GMINY I MIASTA NOWE SKALMIERZYCE

Na terenie naszej gminy możemy wyodrębnić :

- 4 przedszkola, a mianowicie: Publiczne Przedszkole Nr 1 „Jarzębinka” w Nowych Skalmierzycach, Publiczne Przedszkole Nr 2 „Pod Kasztanami” w Nowych Skalmierzycach, Przedszkole w Ociążu, Publiczne Przedszkole w Kotowiecku,
- 8 Szkół Podstawowych wraz z Oddziałami Przedszkolnymi: w Kotowiecku, Droszewie, Ociążu, Biskupicach Ołobocznych, Gostychninie, Skalmierzycach, Nowych Skalmierzycach.

Otwarcie żłobka w miesiącu grudniu 2015 roku przyczyniło się do rozwiązania problemu z opieką nad małymi dziećmi. Coraz więcej kobiet chce realizować się zawodowo, a wydłużony wiek emerytalny spowodował zmniejszenie możliwości sprawowania opieki dziadków. W związku z tym władze samorządowe rozbudowały mieszczące się przy ul. gen. Józefa Hallera w Nowych Skalmierzycach Publiczne Przedszkole nr 1 „Jarzębinka” i utworzono Żłobek.

Dane uzyskane z Referatu Oświaty i Wychowania, które umieściliśmy w poniższej tabeli przedstawiają liczbę dzieci uczęszczających do szkół i przedszkoli. Na podstawie zebranych w niej informacji możemy stwierdzić, iż na przestrzeni trzech lat najwięcej dzieci uczęszczało do szkoły podstawowej i była to tendencja wzrostowa. Liczba dzieci uczęszczających do żłobka i przedszkoli jest znacznie mniejsza, niż liczba dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej, co świadczy o niskim przyroście demograficznym.

TABELA 11

LICZBA UCZNIÓW I PRZEDSZKOLAKÓW W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH NA TERENIE GMINY

Liczba uczniów	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Szkoły podstawowe	976	1156	1305
Przedszkola	604	636	677
Miejsca w przedszkolach	663	682	725
Żłobek	30	42	68
Miejsca w żłobku	30	42	68

Źródło: Dane z Referatu Oświaty i Wychowania.

6.2. KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE EDUKACJI

Mając na uwadze dobro i wymagania rynku pracy władze gminy współpracują z kadrą nauczycielską w zakresie wyznaczania kierunków działań edukacyjnych. Do podstawowych czynności podejmowanych w ramach wyżej określonych zadań należą przede wszystkim:

- rozwój pozaszkolnych form wspierania dzieci i młodzieży (kółka pozalekcyjne, kluby sportowe),
- wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- stworzenie sprawnego systemu wymiany informacji potrzeb i możliwości,
- dostosowanie sieci szkół do wymagań rynku pracy,
- zapewnienie miejsc w przedszkolach,
- utworzenie żłobka,
- wspieranie zadań z zakresu doskonalenia nauczycieli,
- stworzenie programu profilaktyki dostosowanego do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska,
- organizowanie różnych zawodów i konkursów o charakterze edukacyjnym.

Każda placówka oprócz właściwego wykształcenia nastawiona jest na organizowanie uczniom licznych zajęć pozalekcyjnych, podczas których mogą kształtować swoje umiejętności, rozwijać zainteresowania oraz uzupełniać istniejące braki. Zajęcia te mają na celu efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez młodzież.

VII SYTUACJA ZDROWOTNA

7.1. PLACÓWKI LECZNICZE

Na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce funkcjonują dwa ośrodki zdrowia, świadczące usługi medyczne dla piętnastu tysięcy mieszkańców gminy. Pierwszy i zarazem największy to przychodnia w Skalmierzycach „Uśmiech Serca”, której rozbudowa i kompleksowa modernizacja mająca dostosować ją do obowiązujących standardów zakończyła się kilka lat temu. Zmodernizowano również drugą placówkę medyczną na terenie gminy, ośrodek zdrowia w Kotowiecku. Mimo, iż na terenie funkcjonują dwie przychodnie, a mieszkańców wciąż przybywa liczba ta jest za mała. Jest to problem w szczególności dla ludzi starszych, którzy wymagają wzmożonej opieki.

Oprócz publicznych placówek medycznych możemy wyodrębnić również gabinety prywatne m.in. gabinety stomatologiczne, pediatrę, chirurga.

Dla lepszego zobrazowania funkcjonowania przychodni zdrowia na terenie naszej gminy zestawiliśmy w poniższej tabeli liczbę pacjentów dorosłych i dzieci w okresie od 2017 do 2019 roku

TABELA 12

ILUŚĆ PACJENTÓW PRZYJĘTYCH W POZ NOWE SKALMIERZYCE W %

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Dzieci	13 588	13 119	12 721
Dorośli	24 040	24 580	22 717

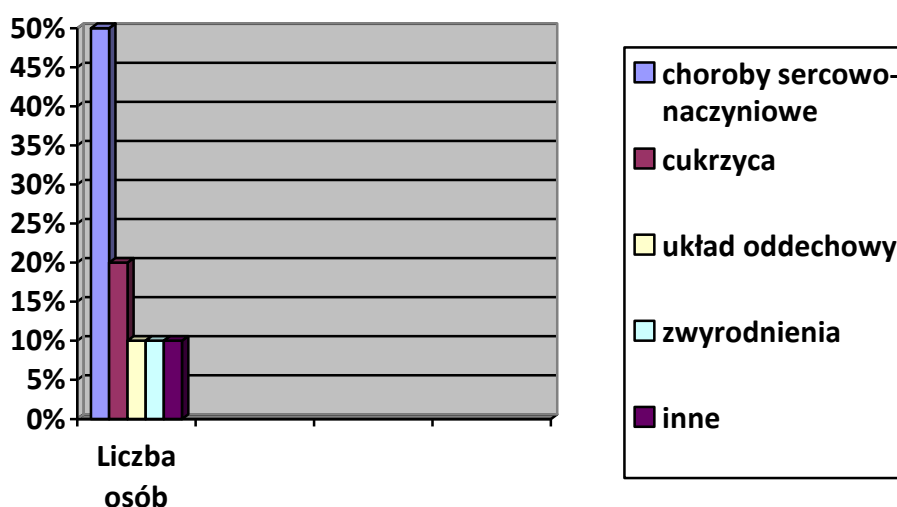
Źródło: Dane udostępnione: Ośrodek Zdrowia „Uśmiech serca” w Nowe Skalmierzyce.

Do najczęściej występujących schorzeń osób dorosłych można wymienić:

- choroby sercowo- naczyniowe,
- cukrzyca,
- układ oddechowy,
- zwyrodnienia,

Wykres 1

Liczba osób chorujących na wyżej wskazane choroby w latach 2017-2019

Źródło: Dane udostępnione: Ośrodek Zdrowia „Uśmiech serca” w Nowe Skalmierzyce.

Z danych wskazanych w powyższym wykresie wynika, że największa liczba mieszkańców choruje na choroby sercowo-naczyniowe, bo aż 50% pacjentów.

Natomiast wśród dzieci występującymi schorzeniami to:

- infekcja górnych dróg oddechowych,
- alergia układu oddechowego,
- zaburzenia stanu odżywiania,
- alergia pokarmowa,
- wady postawy,
- Inne

Ponadto w 2019r. nasi mieszkańcy mogli skorzystać z programu szczepień profilaktycznych przeciw pneumokokom, meningokokom typu B oraz meningokokom typu A+C+Y+W135. W ramach powyższego programu zaszczepiono:

- Dorośli > 65 r.ż. - 217 (szczepionka PREVANAR 13),
- Dzieci > 1 r.ż. - 66 (szczepionka Nimenrix),
- Noworodki > 2 mies.ż. - 5 (szczepionka Bexero).

7.2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Dynamika zjawiska niepełnosprawności i wzrost jego społecznej rangi na świecie i w Polsce sprawia, że brane jest ono pod uwagę jako istotny czynnik przy innych

problemach społecznych współwyznaczających obszary biedy, czy też uzależnienia od systemu świadczeń pieniężnych, co obserwujemy również na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Czynnikami warunkującymi niepełnosprawność na poziomie społecznym są: sytuacja rodzinna i relacje w rodzinie, materialne warunki życia rodziny, kontakty społeczne, postawy społeczne wobec osób niepełnosprawnych dostępność instytucji i organizacji powołanych do wspomagania osób niepełnosprawnych, sytuacja prawna osób niepełnosprawnych.

Dla lepszego zobrazowania opisywanego obszaru zg. z definicją „osoba niepełnosprawna to taka, której stan fizyczny i psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnienie zadań życiowych i ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej zgodnie z przyjętymi normami społecznymi.”

Z dniem 01 września 1997 roku wprowadzona została reforma orzecznictwa inwalidzkiego w wyniku, której powstały dwa systemy orzecznictwa ustalające:

- niezdolność do pracy, która stanowi podstawę do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia rentowego,
- stopień niepełnosprawności, jako podstawę do korzystania z wielu form rehabilitacji zawodowej i społecznej, systemu pomocy społecznej, oraz ulg i uprawnień zagwarantowanych osobom niepełnosprawnym w przepisach prawa.

Wyżej wymienione osoby winny mieć orzeczenie odpowiedniego organu i być zaliczone do jednego z trzech stopni niepełnosprawności.

Ponadto od 01 stycznia 2002 roku prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, ulgi oraz inne uprawnienia zagwarantowane osobom niepełnosprawnym w przepisach prawa dla dzieci mogą być przyznane wyłącznie na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Ze względu na coraz częściej pojawiający się problem niepełnosprawności postanowiliśmy przedstawić liczbę osób borykających się z tym problemem w rodzinie. Poniższa tabela nie tylko przedstawia liczbę rodzin, ale również wskazuje na podział dorosłych i dzieci.

TABELA 13

WYKAZ RODZIN POBIERAJĄCYCH ZASIŁKI W ZWIĄZKU Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W RODZINIE

Rok	2017	2018	2019
Zasiłek pielęgnacyjny	449	441	452
Świadczenie pielęgnacyjne - dzieci	43	50	52
Świadczenie pielęgnacyjne - dorośli	0	2	15

Źródło Dane udostępnione: Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny. Sytuacja taka, to z jednej strony efekt wydatków na leczenie, rehabilitację, zaś z drugiej strony ograniczają dochód rodziny poprzez utratę pracy. Dotknięcie jednego z członków rodziny niepełnosprawnością stanowi dla jego bliskich sytuację kryzysową. Wymaga to odpowiedniego systemu interwencji kryzysowej stwarzającej dla osoby niepełnosprawnej i jej bliskich możliwości skorzystania z efektywnego systemu wsparcia.

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych korzystających ze świadczeń M-GOPS w Nowych Skalmierzycach. Szczególnym problemem jest występowanie niepełnosprawności i długotrwałej choroby wśród osób starszych.

TABELA 14

LICZBA ŚWIADCZEŃ PRYZNANYCH NIEPEŁNOSPRAWNYM MIESZKAŃCOM GMINY

Rodzaj pomocy	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Zasiłek stały	74	70	67
Usługi opiekuńcze	36	38	49
Zasiłki okresowe niepełnosprawność/długotrwała choroba	4/4	1/13	1/9

Źródło Dane udostępnione: MGOPS Nowe Skalmierzyce.

Z przedstawionych danych wynika, iż na przestrzeni wskazanych lat wyżej opisywane osoby najczęściej uzyskiwały pomoc w postaci zasiłku stałego. Należy również zauważyć, że liczba zasiłków stałych w ostatnich trzech latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Długotrwała choroba jest również jedna z najczęstszych przyczyn korzystania z zasiłku okresowego.

Dla środowiska osób niepełnosprawnych istotną pomocą są też usługi opiekuńcze. Mogą z niej skorzystać osoby niepełnosprawne i przewlekle chore ze względu na wiek i stan zdrowia. Ich celem jest pomoc w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życiowych w środowisku zamieszkania. W 2019 roku znacznie wzrosła liczba osób, korzystających z usług opiekuńczych.

VIII KULTURA FIZYCZNA

8.1. INFRASTRUKTURA SPORTOWA

Sport odgrywa bardzo ważną rolę w życiu człowieka, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży. Jest to sposób na efektywne spędzanie wolnego czasu oraz kształtowanie właściwych wzorców i zachowań młodych ludzi np. sport uczy zasady fair play. Na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce działa kilka klubów sportowych m.in.:

- klub sportowy Pogoń w Nowych Skalmierzycach,
- klub sportowy Sokoły,
- UKS Akademia Piłkarska,
- WKS Węgry,
- UKS Pogoń Nowe Skalmierzyce(szachy),
- Miejsko-Gminny Związek sportowy,
- Towarzystwo Rowerowe Sokół Skalmierzyce,
- Koło Polskiego Związku Wędkarstwa,
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых, Koło Nowe Skalmierzyce,
- Parafialny Klub Sportowy. Legion Św. Katarzyny (siatkówka).

Ponadto w 2014 r. władze gminy zorganizowały nordic walking. Do uprawiania nordic walkingu zachęca m.in. to, że przeznaczony jest zarówno dla osób młodych, jak i starszych, ponadto znajduje coraz szersze zastosowanie w rehabilitacji.

W kwietniu 2018 roku na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce powstało Stowarzyszenie Eudajmonia, którego głównym celem jest: promowanie zdrowego i sportowego stylu życia. Stowarzyszenie organizuje: biegi, marsze, gimnastykę, jogę fitness.

W promowanie sportu zaangażowane są również inne instytucje m.in. Ochotnicza Straż Pożarna, która organizuje zawody strażackie.

Ponadto o rozwój sportu dbają placówki edukacyjne organizując rajdy rowerowe, zawody sportowe, aktywne ferie, festyny rodzinne, w których rywalizują o zwycięstwo całe rodziny nie tylko dzieci.

Gmina dysponuje również skate parkiem, gdzie nie tylko można uprawiać sport, ale również odpocząć i oderwać się od problemów życia codziennego. Znajduje się tam siłownia zewnętrzna, która składa się z czternastu stanowisk do ćwiczeń całego ciała - nóg, ramion, brzucha i pleców. Podzielono je na grupy służące do treningu

siłowego, poprawiające koordynację i krążenie krwi. Odwiedzający park mogą korzystać z takich urządzeń jak drabinka, koła Tai Chi, biegacz, orbit rek, wioślarz, wahadło, prasa nożna, prostownik pleców czy twister. Przy każdym stanowisku znajduje się prosta instrukcja obsługi.

IX PROBLEMY SPOŁECZNE

9.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WYSTĘPUJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Nowe spojrzenie na pracę socjalną to uwrażliwienie i integracja wokół lokalnych problemów społecznych na rzecz potrzebujących pomocy. „Dobro czynić” można na wiele sposobów. Jednak jak powiedział Alexis de Tocqueville: „, tylko w wyniku wzajemnego oddziaływania ludzi na siebie rozwijają się uczucia i idee rośnie serce i rozkwita umysł człowieka”.

Codziennemu życiu mieszkańców Gminy Miasta Nowych Skalmierzyc towarzyszą różne problemy.

Zmuszają one klientów pomocy społecznej do szukania różnych form pomocy, Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej została przedstawiona w poniższej tabeli.

TABELA 15

RZECZYWISTA LICZBA RODZIN I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2017–2019

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
2017	321	841
2018	322	799
2019	305	753

Źródło: dane udostępnione: MGOPS Nowe Skalmierzyce.

Dane te wskazują na to, iż w poszczególnych latach liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej ma tendencję malejącą. Zgodnie z art.7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku mieszkańcy mogą skorzystać z pomocy w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
8. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
9. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,

10. bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
11. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art.159 ust.1 pkt1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 o cudzoziemcach,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomanii,
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

TABELA 16

POWODY PRYZNANIA POMOCY PRZEZ M-GOPS NOWE SKALMIERZYCE W LATACH 2017-2019

Lp.	Powód przyznania pomocy	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1.	Bezrobocie	63	51	38
2.	Niepełnosprawność	102	103	87
3.	Długotrwała choroba	128	125	102
4.	Bezradność w sprawach opiek.-wych.	90	82	78
5.	Rodzina niepełna	40	31	26
6.	Wielodzietność	20	14	15
7.	Alkoholizm	5	8	6
8.	Bezdomność	6	8	4
9.	Ubóstwo	114	82	58
10.	Ochrona macierzyństwa	39	37	27
11.	W tym wielodzietność	31	23	14
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	6	4
13.	Zdarzenie losowe	16	10	4

Źródło: Dane udostępnione: M-GOPS Nowe Skalmierzyce.

Jak wynika z diagnozy społecznej powodów przyznawania pomocy jest kilka. Do najważniejszych w ostatnich trzech latach należą:

a) Długotrwałą chorobą

W związku ze starzeniem się społeczeństwa, wzrasta liczba osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych, dominującą grupą wiekową z powyższymi problemami

są osoby w podeszłym wieku. Osoby te z uwagi na wiek, stan zdrowia, borykają się również z problemami finansowymi, z brakiem opieki ze strony osoby drugiej. Znacznym problemem są choroby nowotworowe, które uczą innego nowego funkcjonowania rodzin. Ważne też i należy o nich wspomnieć są choroby dzieci i młodzieży, coraz częściej są to przypadłości natury psychicznej. Młoda słaba jednostka nie radzi sobie z nawarstwiający się problemami dnia codziennego.

b) Starość

Narastającym problemem, nie tylko na terenie naszej gminy jest sytuacja osób starszych. Ogólnie niski poziom życia kulturalnego wpływa negatywnie na kształtowanie się postaw wobec starości. Główny problem stanowi to, że osoby starsze nieadekwatnie do swojego wieku i możliwości spędzają czas, a także brak im opieki. Dotyczy to osób, które pozostają w rodzinach, jak i tych, które, nie posiadają bliskich. Opieka nad seniorami nie może przypominać wypędzania tych ludzi ze społeczeństwa. Przyzwyczailiśmy się, że przeważnie inni decydują, co jest dla nich dobre i właściwe. Oczywiście bywają sytuacje, w których takie postępowanie jest słuszne, bo senior nie potrafi już samodzielnie podjąć decyzji. Jednak w wielu przypadkach sformułowania „to dla ich dobra” jest po prostu nadużywane.

Należy pamiętać, że sposób organizacji pomocy oraz jej rozumienia mówi wiele nie tylko o osobie potrzebującej, ale także o tym, który tej pomocy udziela. Ludzie, którzy dziś należą do starszego pokolenia wymagają innego rodzaju wsparcia opierając się głównie na solidarności środowiskowej, pomocniczości poczuciu więzi międzypokoleniowej, tolerancji i wyrozumiałości.

Możemy zadać sobie pytanie, co się stanie z tą grupą osób starszych potrzebujących pomocy każdego dnia? Nie możemy przecież pozostawić ich samym sobie bez wsparcia i opieki. Osoby starsze na terenie gminy chcą się rozwijać, chcą korzystać z różnych form kultury i rekreacji, ale przede wszystkim chcą się integrować. Dużą popularnością cieszą się wszelkie spotkania organizowane na rzecz osób starszych. m.in. spotkania z radcą prawnym, dietetykiem, psychologiem, kurs komputerowy, kurs samoobrony konferencje realizowane na rzecz seniorów.

Niestety zdarzają się przypadki, że z powodu konieczności sprawowania opieki całodobowej osoby wymagające całodobowej opieki oraz osoby w podeszłym wieku muszą zostać umieszczone w placówkach do tego celu przeznaczonych. Liczbę

osób umieszczonych w Domu Pomocy Społecznej, a także w Środowiskowym Domu Samopomocy na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

TABELA 17

IŁOŚĆ OSÓB UMIESZCZONA W DPS I SKIEROWANYCH DO ŚDS

LATA	2017	2018	2019
Środowiskowy Dom Samopomocy	50	50	50
Dom Pomocy Społecznej	37	38	44

Źródło: Dane udostępnione: MGOPS Nowe Skalmierzyce.

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, tendencję wzrostową. Jest to problem, który wynika ze starzenia się społeczeństwa, a także braku możliwości zapewnienia całodobowej opieki ze strony osoby drugiej.

Warto również podkreślić, iż na terenie gminy mieszkańcy borykają się z chorobami o podłożu psychicznym. Procesy osób chorych psychicznie i ich zachowanie charakteryzuje się dużą zmiennością, która jest spowodowana wzajemnym wpływaniem na siebie czynników genetycznych, rozwojowych oraz społecznych. Objawy choroby wywołują cierpienie, niesprawność, niemożność pełnienia ról społecznych w tym rodzinnych, małżeńskich zawodowych i innych.

Choroba psychiczna jest formą nieświadomej ucieczki chorego od świata realnego. Jej objawem jest m.in. to, że fragmenty rzeczywistości mieszają się z urojeniami albo są przeżywane w trudny do wytłumaczenia sposób.

Zwykle choroba psychiczna wiąże się z dużym cierpieniem jakiego doznaje chory oraz jego najbliższe otoczenie. Często najbliżsi nie potrafią sami rozwiązać problemów związanych z opieką nad osobą dotkniętą opisywanym schorzeniem.

c) Niepełnosprawność

W prawie polskim osoby niepełnosprawne to takie, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały orzeczenie o zakwalifikowaniu przez organy do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego, lekkiego) oraz niezdolności do pracy.

d) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

We współczesnych warunkach społeczno-gospodarczych rodzina ulega daleko idącym przekształceniom. Zmieniają się jej podstawy społeczno - ekonomiczne, zmienia się treść życia rodzinnego, jej funkcje oraz struktura społeczna. Dokonujące się przemiany społeczno – ekonomiczne nadały nowy sens czynnikom warunkującym życie polskich rodzin. Pojawiły się problemy, których współczesna rodzina nie jest w stanie samodzielnie pokonać.

Pełna, zdrowa rodzina to taka, która posiada sprzyjające warunki do samowystarczalności materialnej, opiekuńczej i psychologicznej. Postęp cywilizacyjny, transformacje ustrojowe i sytuacje losowe mogą odciskać swoje piętno na rodzinę i znacząco wpływać na powstawanie nieprzewidzianych problemów. Nie potrafiąc się dostosować do nowej rzeczywistości, rodziny te utraciły w wielu przypadkach zdolności wychowawcze. Nastąpiła powolna izolacja społeczna, pojawiły się problemy z alkoholem, wyuczona bezradność, przemoc, poczucie krzywdy, apatia, ostre konflikty, przestępczość, czy też brak środków do życia. Coraz częściej ma miejsce rozpad małżeństwa, który skutkuje samotnym rodzicielstwem. Problemem jest też nieświadome, nieplanowane rodzicielstwo w nieformalnych związkach; niekiedy skutkujące umieszczeniem poczętych dzieci w pieczy zastępczej ze względu na niedojrzałość i nieprzygotowanie do pełnienia funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez biologicznych rodziców. Dysfunkcje przekazywane z pokolenia na pokolenie utrudniają wypracowanie właściwych postaw rodziny.

Z uwagi na wzrost samotnego rodzicielstwa na terenie naszej gminy przyznawane są również środki finansowe z funduszu alimentacyjnego. Liczba osób korzystających z takiej formy pomocy utrzymuje się nieustannie na podobnym poziomie. Dane dotyczące opisywanej sfery przedstawia poniższa tabela.

TABELA 18

IŁOŚĆ RODZIN NIEPEŁNYCH KORZYSTAJĄCYCH Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Rok	2017	2018	2019
Fundusz alimentacyjny	49	42	49

Źródło: Dane udostępnione: Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Rodziny, które spełniają odpowiednie kryterium dochodowe mogą skorzystać również z zasiłków rodzinnych. Na podstawie poniższej tabeli wynika, że liczba osób korzystających z zasiłków rodzinnych systematycznie maleje, co może świadczyć o lepszej kondycji finansowej rodzin zamieszkujących naszą gminę.

TABELA 19
LICZBA RODZIN POBIERAJĄCYCH ZASIŁEK RODZINNY NA DZIECI

Rok	2017	2018	2019
Liczba rodzin	562	525	475

Źródło: Dane udostępnione: Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. Narastające patologie mogą przyczyniać się do wielu niepożądanych sytuacji, których skutki najbardziej w swej istocie dotyczą dzieci. Bywa, że dom rodzinny jest miejscem przemocy, negatywnych wzorców, napięć, lęków, upokorzeń, frustracji. Dzieciństwo staje się trudne, bolesne, krzywdzące. W takiej sytuacji koniecznym rozwiązaniem pozostaje umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

e) Alkoholizm i inne uzależnienia

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu występują w skali całego kraju. Są one również obecne w życiu naszej gminy i miasta, do których zaliczamy m.in.:

- 1) szkody występujące u osób pijących, w tym młodzieży w zakresie rozwoju fizycznego, psychicznego i moralnego,
- 2) szkody występujące u członków rodzin alkoholowych – współmałżonków i innych dorosłych bliskich, dzieci z rodzin alkoholowych i dorosłych dzieci alkoholików,
- 3) alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy: wypadki w pracy, utrata pracy,
- 4) naruszenie prawa i porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe zwłaszcza wypadki drogowe, przestępstwa,
- 5) przestępstwa i wykroczenia związane z obrotem alkoholu, głównie sprzedaż alkoholu osobom nieletnim, nielegalny obrót alkoholem, reklama i promocja napojów alkoholowych,
- 6) przemoc domowa i inne szkody w rodzinach z problemem alkoholowym: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, zaniedbania, ubóstwo i demoralizacja.

Alkohol jest przyczyną wielu różnorodnych problemów i pociąga za sobą konsekwencje o wysokiej skali w różnych dziedzinach życia społecznego:

zdrowotnej , ekonomicznej, gospodarczej itp. Problem alkoholowy w rodzinie rzutuje zwykle na sytuację ekonomiczną. Obciążenie budżetu rodziny na wydatki związane z piciem alkoholu zmniejszają aktywność zawodową, zwiększają niebezpieczeństwo utraty pracy oraz zagrażają podstawom materialnym bytu rodziny. Zagrożeniem dominującym w ostatnich latach związanym bezpośrednio z alkoholizmem jest zjawisko przemocy domowej.

W konsekwencji rodziny dotknięte alkoholizmem stają się klientami pomocy społecznej. Konieczne jest udzielanie wsparcia , zapewnienie bezpieczeństwa

Na podstawie danych uzyskanych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w poniższej tabeli zestawiliśmy liczbę wniosków złożonych do GKRPA oraz rozmów motywacyjnych z osobami borykającymi się z wyżej opisanym problemem.

TABELA 20

LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Rok	Ilość wniosków złożonych do GKRPA	Ilość rozmów motywacyjnych
2017 r.	11	22
2018 r.	9	18
2019r.	11	9

Źródło: Dane udostępnione: Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Powyższe dane nie odzwierciedlają w pełni rzeczywistości. Można oczekiwać, że liczba osób i rodzin w różnorodny sposób dotkniętych problemem alkoholowym jest inna, ponieważ rodziny nie zawsze przyznają się do problemu, z jakim trudno im się zmierzyć. Wynika to również ze współzależnienia członków rodziny.

Zaniżenie danych może wynikać z faktu, iż notowane w statystyce pomocy społecznej rodziny alkoholowe, to takie, które znane ośrodkowi – same się do tego przyznają lub jest to problem znany w środowisku z uwagi na charakter choroby alkoholowej, w której tkwi cała rodzina alkoholika.

W dzisiejszych czasach uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych doprowadzają do degradacji psychicznej, somatycznej i społecznej dotkniętych problemem, ale i całej rodziny.

Innym uzależnieniem, równie niebezpiecznym jak alkoholizm jest uzależnienie od substancji psychoaktywnych. Coraz więcej młodych ludzi sięga po wyżej wymienione środki, które pomagają im zapomnieć o problemach życia codziennego. Do głównych przyczyn występowania tego zjawiska należą m.in.: wzorce starszych rówieśników, brak zainteresowania ze strony rodziców, problemy w szkole, nałogi rodziców oraz coraz częściej szerzący się trend zażywania różnych substancji.

Podsumowując powyższe stwierdzenie można zauważyć, że zjawisko to wywołuje szereg negatywnych konsekwencji. Osoby uzależnione od narkotyków stają się agresywne, nieobecne w życiu rodzinnym, mają zaburzenia świata rzeczywistego, mogą prowadzić do samobójstw.

f) Rodziny dysfunkcyjne:

We współczesnych warunkach społeczno-gospodarczych rodzina ulega daleko idącym przekształceniom. Zmieniają się jej podstawy społeczno - ekonomiczne, zmienia się treść życia rodzinnego, jej funkcje oraz struktura społeczna. Dokonujące się przemiany społeczno – ekonomiczne nadały nowy sens czynnikom warunkującym życie polskich rodzin. Pojawiły się problemy, których współczesna rodzina nie jest w stanie samodzielnie pokonać.

Pełna, zdrowa rodzina to taka, która posiada sprzyjające warunki do samowystarczalności materialnej, opiekuńczej i psychologicznej. Postęp cywilizacyjny, transformacje ustrojowe i sytuacje losowe mogą odciskać swoje piętno na rodzinę i znacząco wpływać na powstawanie nieprzewidzianych problemów. Nie potrafiąc się dostosować do nowej rzeczywistości, rodziny te utraciły w wielu przypadkach zdolności wychowawcze. Nastąpiła powolna izolacja społeczna, pojawiły się problemy z alkoholem, wyuczona bezradność, przemoc, poczucie krzywdy, apatia, ostre konflikty, przestępczość, czy też brak środków do życia.

g) Przemoc w rodzinie

Coraz częściej występującym problemem jest przemoc w rodzinie, dotyka ona bez względu na status społeczny.

Zjawisko to wywiera wpływ na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby, pomimo braku przyzwolenia tej osoby na taki wpływ. Wyróżnia się przemoc fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną, zaniedbanie.

Przemoc wobec najbliższych związana jest ze zwykłym codziennym przejawem funkcjonowania rodziny, a jej występowanie jest częste i na tyle powszechne, że przemoc aprobowana jest kulturowo, a ofiary przemocy często pozostają z tym problemem same. Brak w nich siły, aby przerwać koło przemocy przyzwyczajają się do takiego stanu rzeczy, aż w końcu znika nadzieja na zmianę swojego losu. Dość powszechne jest, że ofiarom brak wiedzy na temat przemocy i instytucji, które świadczą pomoc i wsparcie. Często ofiary pozostają przy sprawcy ze względu na sytuację mieszkaniową, sytuację ekonomiczną, przekonania kulturowych, religijnych, nacisków ze strony rodziny. Przemoc domowa ma najczęściej poważne konsekwencje fizyczne i psychiczne dla ofiar przemocy i stanowi tym samym zagrożenie życia.

W nawiązaniu do opisywanej tematyki dane dotyczące przemocy w rodzinie, a konkretnie liczba rodzin dotkniętych przemocą została przedstawione w tabeli poniżej.

TABELA 21
LICZBA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ NA TERENIE GMINY

Rok	Ilość rodzin dotkniętych przemocą
2017	80
2018	89
2019	113

Źródło: Dane udostępnione: MGOPS w Nowych Skalmierzycach.

Z uzyskanych danych możemy zaobserwować wzrost liczby rodzin dotkniętych przemocą w roku 2019, zarówno do roku 2018, jak i 2017. Największa liczba osób dotkniętych przemocą w podstawowej jednostce społecznej, jaką stanowi rodzina była w 2019 r., aż 113.

h) Wykluczenie społeczne

Wykluczenie społeczne jest trudno definiowane. Mamy bowiem do czynienia z kilkoma nakładającymi się wymiarami marginalizacji. Termin ten określa sytuację, w której dana jednostka będąca członkiem społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa. Wykluczenie społeczne

jest problemem wielowymiarowym, co w praktyce oznacza niemożność uczestnictwa w życiu gospodarczym, politycznym, kulturowym w wyniku braku dostępu do zasobów, dóbr i instytucji, ograniczenia praw społecznych oraz deprivacji potrzeb.

Często pojęcie wykluczenia społecznego jest błędnie utożsamiane z definicją ubóstwa. Zależność ta ma charakter sprzężenia zwrotnego tzn. ubóstwo może powodować wykluczenie, ale i może być jego skutkiem. Przyczynami „wyłączenia społecznego” mogą być m.in. : złe warunki ekonomiczne, brak wykształcenia, brak kwalifikacji, doświadczenia, niepełnosprawność, brak mobilności elastyczności na rynku pracy, lenistwo brak starań, obawa przed zmianą, wady genetyczne, źli rodzice, brak dostępu do odpowiednich instytucji, problemy komunikacyjne, dyskryminacja, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc.

W celu niwelowania problemu marginalizacji w minionych latach uruchomione były przez M-GOPS przy współpracy z Europejski Fundusz Społeczny projekty, również we współpracy z innymi gminami w ramach których przeprowadzane działania ukierunkowane były na aktywną integrację, społeczną, zawodową, edukacyjną i zdrowotną. Ze względu na występowanie różnorodnych problemów związanych z opisywaną tematyką oraz mając na uwadze opinie społeczną do udziału w owych projektach zostali zaproszeni klienci pomocy społecznej oraz mieszkańcy Gminy i Miasta w Nowych Skalmierzycach.

i) Bezpieczeństwo

Opisując problemy społeczne należy zwrócić uwagę na zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa. Zgodnie z definicją bezpieczeństwo to stan, który daje poczucie pewności istnienia i gwarancje jego zachowania oraz szanse na doskonalenie. Jest to jedna z podstawowych potrzeb człowieka

Dla lepszego zobrazowania wyżej wymienionego problemu społecznego na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce w poniższej tabeli przedstawimy zestawienie dotyczące przestępstw i wykroczeń odnotowanych na przestrzeni lat 2017 – 2019.

TABELA 22

LICZBA PRZESTĘPSTW I WYKROCZEŃ NA TERENIE GMINY

Rok	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba przestępstw	116	87	88
Liczba przestępstw w rodzinie	9	3	5
Liczba przestępstw wśród nieletnich	2	1	4
Wykroczenia kierowane do Sądu lub zakończone odstąpieniem	167	141	129
Mandaty karne	385	300	441
Niebieskie karty	35	31	42
Interwencje	1224 215 - domowe	1174 179 - domowe	1128 204 - domowe

Źródło: Dane udostępnione: Komisariat Policji Nowe Skalmierzyce.

Z udostępnionych danych możemy wywnioskować, że popełniane przestępstwa oraz wykroczenia na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce utrzymują się na podobnym poziomie. Jednakże w 2019 roku znacznie wzrosła liczba sporządzonych niebieskich kart na terenie naszej gminy, co świadczy o nasileniu się zjawiska przemocy domowej.

9.2. PROBLEMY SPOŁECZNE WEDŁUG MIESZKAŃCÓW GMINY

W celu uszeregowania wg ważności problemów społecznych poproszono mieszkańców gminy i miasta o pomoc. Ankieta rozdysponowana w ilości 100 sztuk została wypełniona przez 79 osób, przez co pozwoliła przybliżyć daną tematykę i rozeznaczyć potrzeby w naszej gminie.

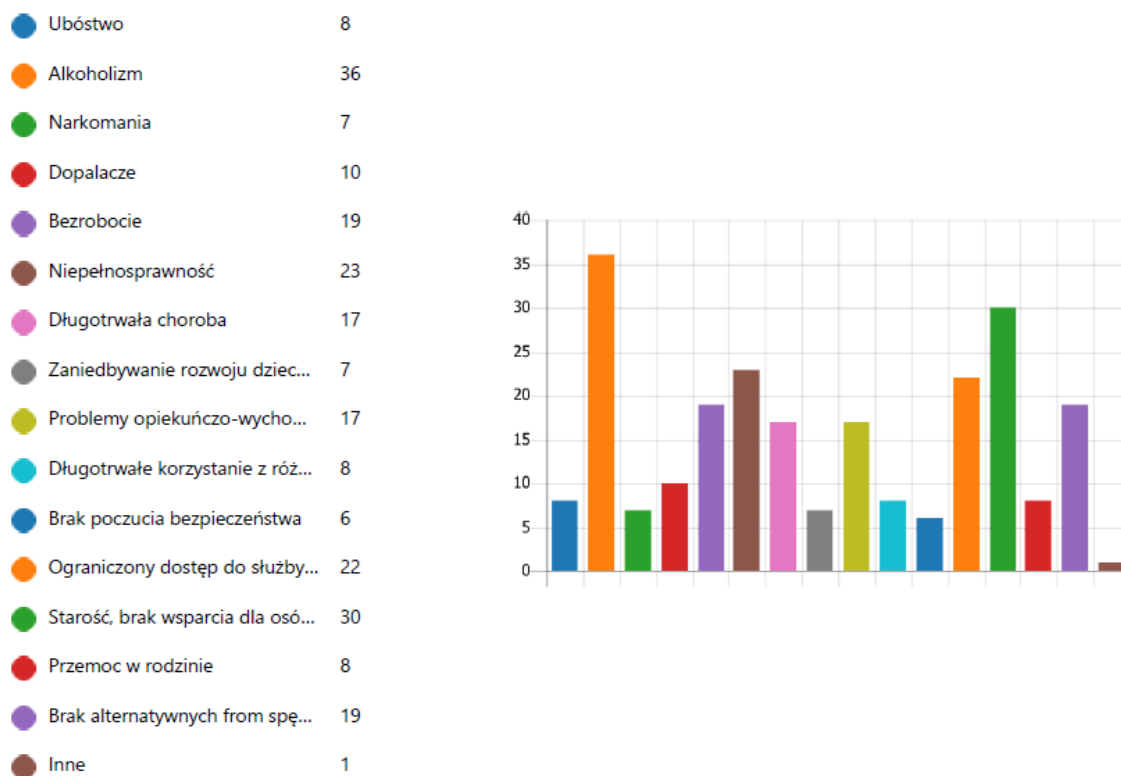
Mieszkańcy odpowiedzieli na następujące pytania:

W pytaniu pierwszym nasi respondenci zostali zapytani czy dostrzegają wymienione w pytaniu ankietowym problemy społeczne, takie jak: ubóstwo, alkoholizm, narkomania, dopalacze, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, zaniedbywanie rozwoju dziecka i młodzieży, problemy opiekuńczo-wychowawcze, długotrwałe korzystanie z różnych form pomocy społecznej, brak poczucia bezpieczeństwa, ograniczony dostęp do służby zdrowia, starość, brak wsparcia dla osób w podeszłym wieku, przemoc w rodzinie, brak

alternatywnych form spędzania czasu wolnego, inne jakie. W drugim pytaniu badani mieli wskazać trzy najbardziej istotne z nich.

Poniższy wykres obrazuje nam jakie problemy społeczne według mieszkańców naszej gminy wymagają interwencji.

WYKRES 2

Według mieszkańców Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce dominującym problemem w naszej gminie jest problem alkoholizmu. Problem wskazało 36 osób. Z powyższego wynika, że należy podjąć dodatkowe działania mające ograniczyć negatywne zjawisko.

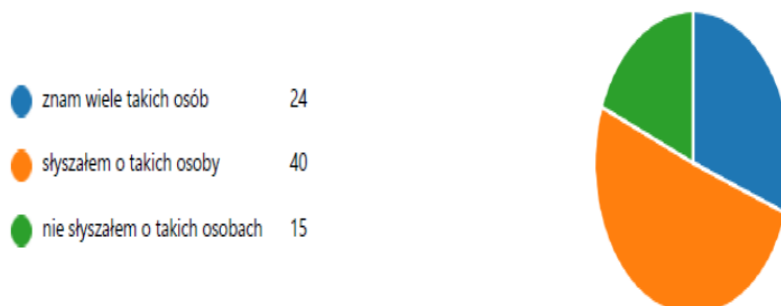
Kolejnym problemem najbardziej odczuwanym przez mieszkańców gminy jest starość, a co za tym idzie brak wsparcia dla osób w podeszłym wieku. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Skalmierzycach przykłada bardzo dużą wagę do wsparcia osób w podeszłym wieku np. pomaga finansowo, w formie usług opiekuńczych, kieruje do domów pomocy społecznej. Ponadto nie pozwala seniorom na nudę, ponieważ na bieżąco organizowane są warsztaty o najróżniejszych tematyce skierowane do seniorów oraz konferencje skierowane do szerszej grupy osób. Wraz z rozpoczęciem nowego roku zostanie otwarty Klub Seniora co pozwoli naszym seniorom na atrakcyjne zagospodarowanie czasu

wolnego. Nadal należy prowadzić szereg działań i nowych inicjatyw ukierunkowanych na wsparcie seniorów.

Trzecim problemem, który według mieszkańców naszej gminy wymaga zainteresowania jest niepełnosprawność. W Gminie i Mieście Nowe Skalmierzyce funkcjonuje Środoiwskowy Dom Samopomocy, który obejmuje wsparciem osoby z niepełnosprawnością. Ponadto Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Skalmierzycach wspiera osoby niepełnosprawne nie tylko finansowo i usługowo, ale również oferuje szeroko rozumiane wsparcie społeczno-psychologiczne. Z uwagi na wciąż widoczny problem należy nadal wprowadzać nowe inicjatywy na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym w naszej gminie.

W kolejnym pytaniu mieszkańcy gminy zostali zapytani czy są im znane osoby, zamieszkujące w Gminie i Mieście Nowe Skalmierzyce, które są dotknięte ubóstwem. Poniższy wykres przedstawia zjawisko ubóstwa według mieszkańców Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Wykres 3

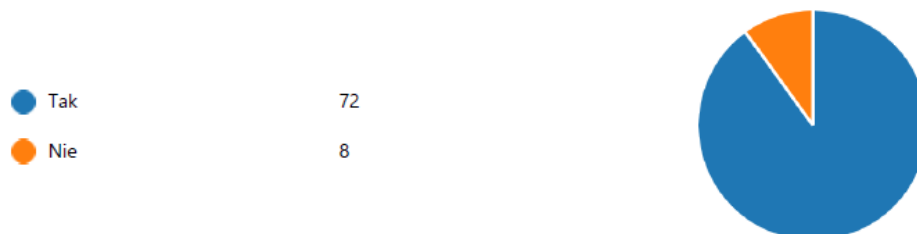

Z powyższego wykresu wynika, że większość przebadanych mieszkańców Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce słyszało o osobach dotkniętych ubóstwem, zamieszkujących na terenie naszej gminy, około jedna czwarta z przebadanych bezpośrednio zna takie osoby, natomiast jedna piąta przebadanych nie słyszała o osobach dotkniętych ubóstwem, zamieszkujących naszą gminę. Z powyższego wykresu wynika, że problem ubóstwa na terenie naszej gminy został znacznie ograniczony .

W kolejnym czwartym pytaniu ankietowani zostali zapytani czy orientują się gdzie należy szukać pomocy w przypadku wystąpienia problemów społecznych.

Wykres nr 4 obrazuje że mieszkańcy wiedzą gdzie należy udać się w przypadku wystąpienia problemów społecznych.

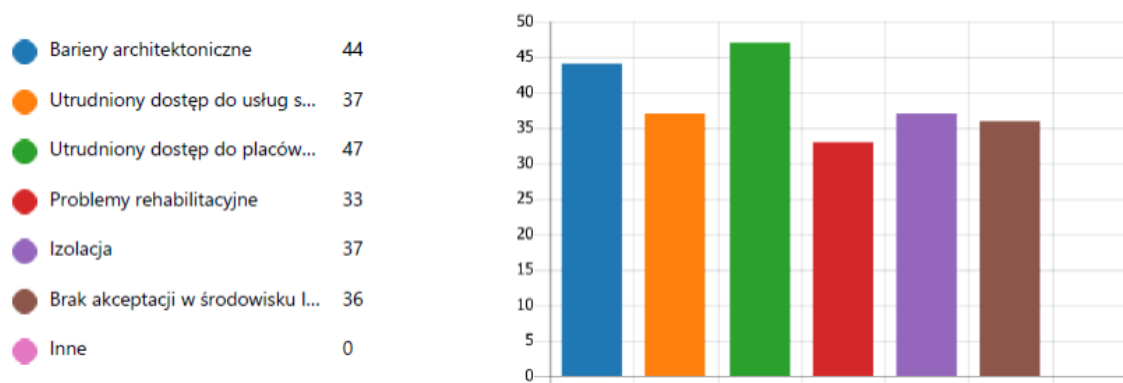
WYKRES 4

Z powyższego wykresu wynika, że Mieszkańcy Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce wiedzą, gdzie należy szukać pomocy w przypadku wystąpienia problemów społecznych. Świadczy to o dużym zaangażowaniu naszych mieszkańców w życie społeczne.

Kolejne pytanie dotyczyło osób niepełnosprawnych oraz napotykaných przez nie barier. Respondenci mieli wypowiedzieć się, z jakimi problemami najczęściej borykają się osoby niepełnosprawne. Można było wskazać trzy odpowiedzi. Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi mieszkańców gminy.

WYKRES 5

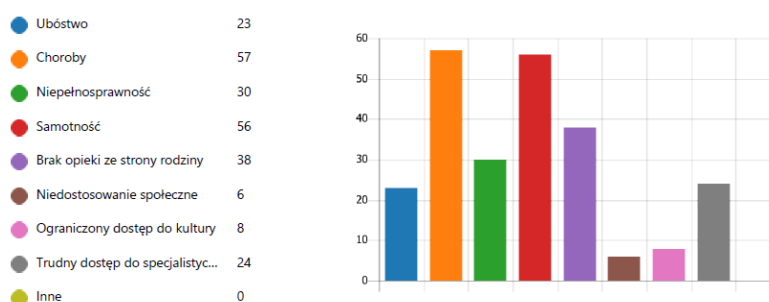
Mieszkańcy naszej gminy uznali, że największym problemem dla osób z niepełnosprawnościami jest utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych. Trudno zagwarantować, aby na terenie gminy powstała placówka rehabilitacyjna, jednakże z uwagi na bardzo dobrą lokalizację, a także powstawanie nowych placówek, placówki rehabilitacyjne są i będą coraz bardziej dostępne.

Według ankietowanych drugim najbardziej istotnym problemem dla osób niepełnosprawnych na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce są bariery architektoniczne. Nowe regulacje prawne, zwłaszcza wejście w życie ustawy „O zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”, powołanie na terenie gminy „Zespołu do spraw dostępności”, nakładają obowiązek wprowadzania szereg zmian związanych z zapewnieniem dostępności m.in. architektonicznej osobo niepełnosprawnym. W związku z powyższym na przełomie kolejnych lat z pewnością nastąpi szereg rozwiązań związanych z powyższym zakresem.

Na trzecim miejscu według przebadanych osób, niepełnosprawni borykają się z izolacją oraz utrudnionym dostępem do usług społecznych. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Skalmierzycach prowadzi szereg działań mających na celu niwelowanie w/w problemów. Przykładem mogą być warsztaty dla matek dzieci niepełnosprawnych, warsztaty dla osób chorych onkologicznie, konferencje mające wymiar edukacyjny, wsparcie psychologiczne, usługowe, materialne. W kolejnych latach przewidziane są kolejne inicjatywy mające na celu zapobieganie izolacji osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie im lepszej dostępności do usług społecznych.

W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali zapytani z jakimi problemami borykają się osoby starsze, również mieli oni do wyboru trzy odpowiedzi. Poniższy wykres przedstawia jakie według naszych ankietowanych problemy osób starszych występują najczęściej.

WYKRES 6

Według ankietowanych największym problemem osób starszych są choroby.

Instytucje społeczne starają się w sposób pośredni pomagać osobom starszych i schorowanym, poprzez szeroko rozumiane wsparcie materialne, społeczne, psychologiczne, usługowe.

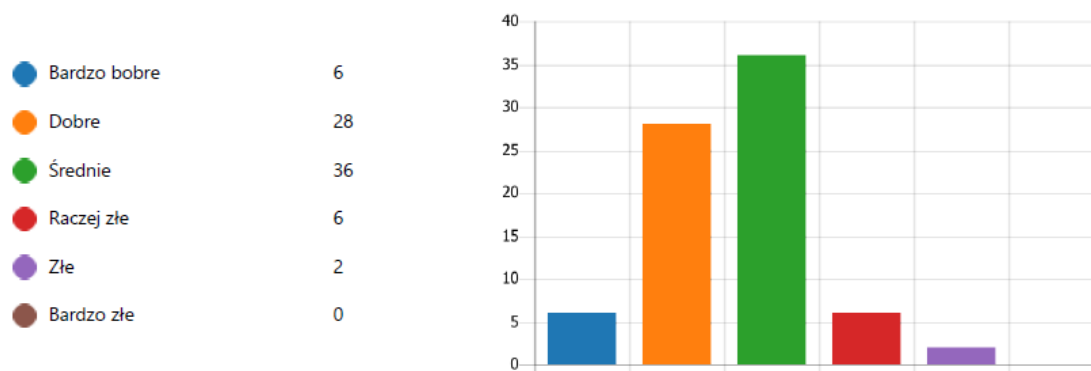
Kolejnym problemem, którego nie należy bagatelizować wśród naszych seniorów jest samotność. Niestety coraz więcej osób starszych i schorowanych jest samotnych, niektórzy nie posiadają rodziny, a posiadanie rodziny nie gwarantuje wsparcia seniora. Instytucje działające na terenie gminy prowadzą szereg inicjatyw mających wspierać osoby starsze i samotne. Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Skalmierzycach od kilku lat skupia swoje działania wokół problemów osób starszych i samotnych. Co roku organizuje wigilię oraz śniadanie wielkanocne dla tej grupy osób, warsztaty psychologiczne, prawne, spotkania z dietetykiem, kurs komputerowy. Osoby starsze, które potrzebują codziennej pomocy, uzyskują również wsparcie w formie usług opiekuńczych. Ponadto pracownicy socjalni zawsze są chętni i otwarci na problemy osób starszych. Kolejne lata przyniosą szereg wyzwań nad wsparciem tej grupy osób, ze względu na fakt starzenia się społeczeństwa.

Kolejnym największym problemem, z którym borykają się osoby starsze, który nawiązuje do problemu poprzedniego jest brak opieki ze strony rodziny. W celu załagodzenia tego zjawiska prowadzonych jest szereg wyżej wymienionych działań. Niestety częstym następstwem zjawiska jest kierowanie osoby do domu pomocy społecznej.

W kolejnym, już siódmym pytaniu poproszono o ocenę warunków życia gminy w której zamieszkują. Do wyboru było sześć opcji(bardzo dobre, dobre, średnie, raczej złe, złe bardzo złe). Poniższy wykres obrazuje że mieszkańcom żyje się dobrze w naszej Gminie

Z wykresu nr 7 wynika, że większość mieszkańców uważa, że warunki życia w gminie są średnie, uważa tak 36 ankietowanych, ale niewiele mniejsza liczba osób- 28, uważa warunki życia w gminie za dobre. Możemy z powyższego wywnioskować, że warunki życia mieszkańców w Gminie i Mieście Nowe Skalmierzyce utrzymują się na dobrym poziomie.

WYKRES 7

Kolejne pytanie dotyczyło zjawiska przemocy domowej, zapytano respondentów czy znają takie przypadki, słyszały o nich, czy nie znają i nie słyszały. Oto jakie odpowiedzi zostały udzielone na powyższe pytanie

WYKRES 8

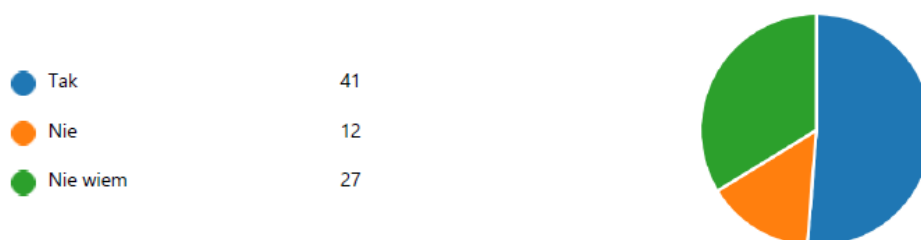
Na podstawie powyższych danych wynika, że zjawisko przemocy domowej jest dobrze znane przez mieszkańców Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce. Ponad połowa badanych zna osobiście przypadki stosowania przemocy w rodzinie lub słyszała o takich przypadkach. Również z oceny Zespołu do spraw opracowania strategii oraz pracowników ośrodka pomocy społecznej wynika, że zjawisko przemocy domowej narasta. W naszej gminie powołany jest Zespół Interdyscyplinarny, ponadto istnieje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Pracownicy ośrodka pomocy społecznej na bieżąco pracują w grupach roboczych. Ponadto ośrodek pomocy społecznej zapewnia wsparcie psychologiczne, prowadzone są również warsztaty dla ofiar przemocy. W urzędzie gminy możliwe jest skorzystanie z bezpłatnej pomocy radcy prawnego. Ponadto pracownicy socjalni w każdej chwili służą swoją pomocą, poradą. W gminie brakuje programu dla sprawców przemocy, stworzenie programu terapeutycznego dla sprawców przemocy

mogłoby być kluczowym zadaniem w rozwiązaniu problemu tego zjawiska. Z uwagi na szeroką skalę zjawiska, w przyszłości będą podejmowane nowe inicjatywy i rozwiązania mające zniwelować skalę problemu.

Dziewiąte pytanie dotyczyło młodego pokolenia. Miało wskazać czy może ono wiązać swoją przyszłość z gminą czy nie.

Poniższy wykres przedstawia ocenę dotyczącą przyszłości młodego pokolenia w Gminie i Mieście Nowe Skalmierzyce.

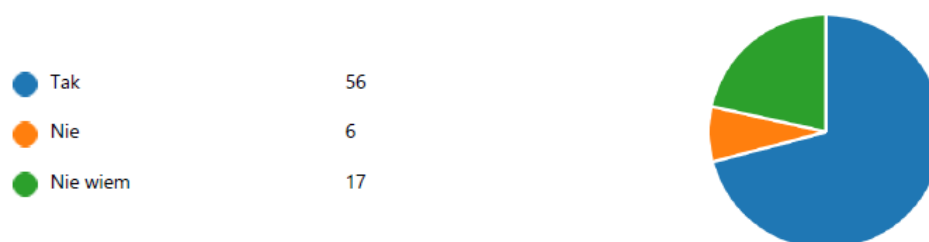
WYKRES 9

Na powyższe pytanie większość badanych odpowiedziała twierdząco. Wynika, że większość młodych ludzi po ukończeniu nauki zamierza nadal zamieszkiwać na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce. Oznacza to, że mieszkańcy gminy mają poczucie bezpieczeństwa oraz mają nadzieję, że mieszkanie na terenie gminy zapewni im szeroko rozumiane perspektywy rozwoju.

W dziesiątym pytaniu ankietowani zostali zobligowani do zadeklarowania czy zamierzają zamieszkiwać na terenie gminy przez najbliższe 5-7 lat.

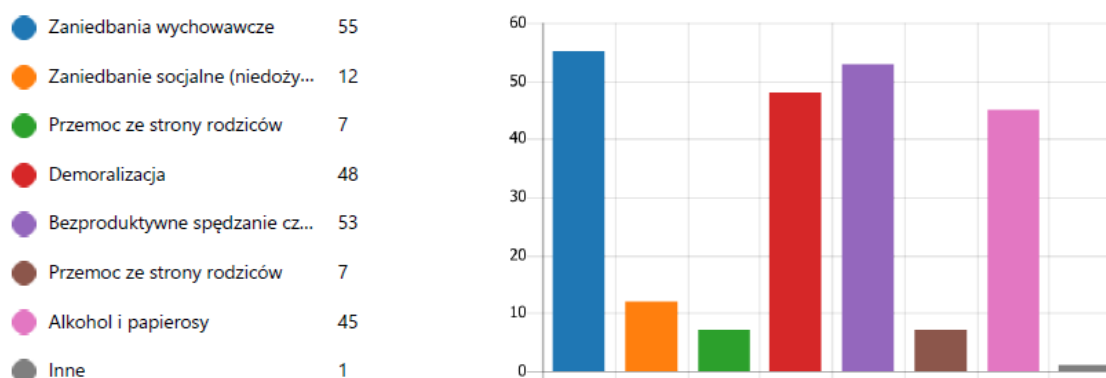
WYKRES 10

Większość badanych zamierza zamieszkiwać na terenie gminy nadal w ciągu najbliższych lat lub nie jest pewna, tylko 6 osób zadeklarowało, że nie zamierzają w ciągu najbliższych 5-7 lat zamieszkiwać na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

W kolejnym pytaniu należało wskazać negatywne zjawiska wychowawcze odnoszące się do dzieci i młodzieży. Poniższy wykres wskazuje co najbardziej niepokoi naszych mieszkańców

WYKRES 11

Najwięcej przebadanych osób jako negatywne zjawiska wychowawcze wskazało zaniedbania wychowawcze. Pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny systematycznie współpracują z rodzinami, które wymagają pomocy i wsparcia. Tutejszy ośrodek pomocy społecznej zorganizował tzw. „Kącik dla dzieci”, który polega na tym, że chętne dzieci spotykają się na zajęciach z psychologiem, pedagogiem, który poprzez zabawę pomaga dzieciom rozwiązać problemy natury społecznej, rodzinnej, psychologicznej. Ponadto ośrodek pomocy społecznej uruchomił telefon zaufania dla dzieci i młodzieży, na który można dzwonić w każdy poniedziałek od 14.00 do 15.30. Tutejszy ośrodek systematycznie współpracuje z rodzinami i dziećmi. Jako drugie negatywne zjawisko ankietowani wskazali problem bezproduktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież. Dużą rolę odgrywają w tej kwestii nauczyciele, pedagodzy oraz rodzice.

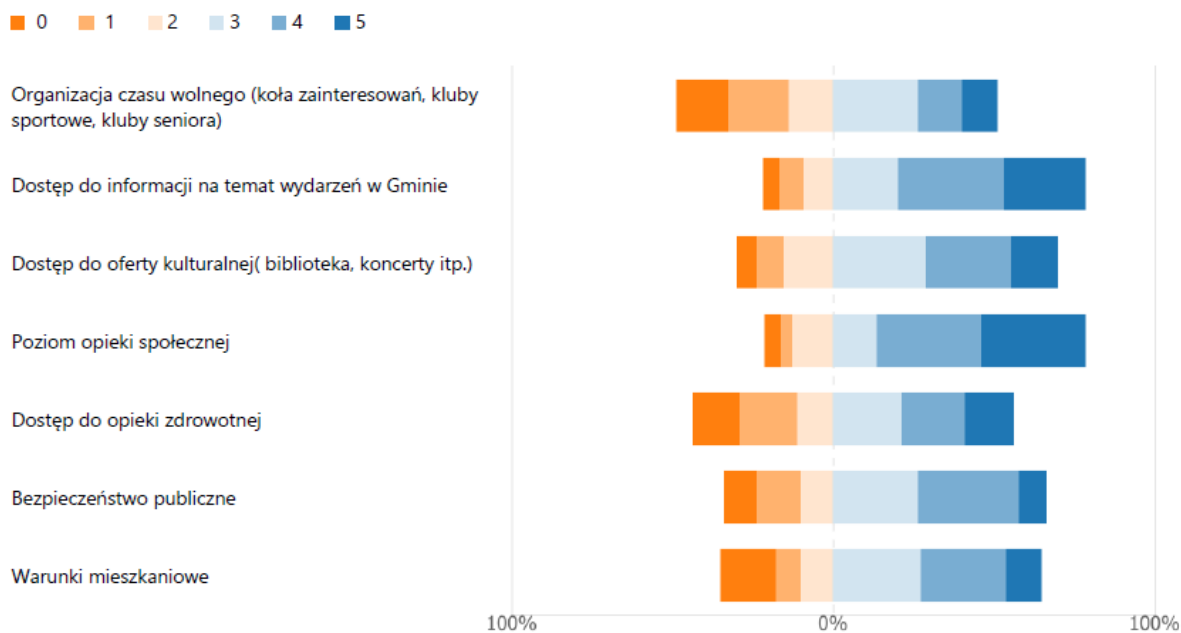
Kolejnym zjawiskiem, który zdaniem ankietowanych jest dostrzegalny wśród dzieci i młodzieży jest zjawisko demoralizacji. Zjawisko to jest nieuniknione w szeroko rozumianych kręgach młodzieżowych, zwłaszcza w dobie Internetu, gdzie nie zawsze można spotkać pozytywne wzorce wychowawcze. Dużą rolę w rozwiązywaniu problemu demoralizacji odgrywają pedagodzy, policja, rodzina, ale również pracownicy socjalni i asystenci rodziny.

Wraz z rozwojem społeczeństwa, zachodzącymi zmianami, rozwojem technologii należy poszukiwać nowych rozwiązań, które pomogą dzieciom

i młodzieży zmierzyć się z problemami. Należy poszukiwać innowacyjnych rozwiązań, ponieważ to właśnie od dzieci i młodzieży zależy przyszłość gminy.

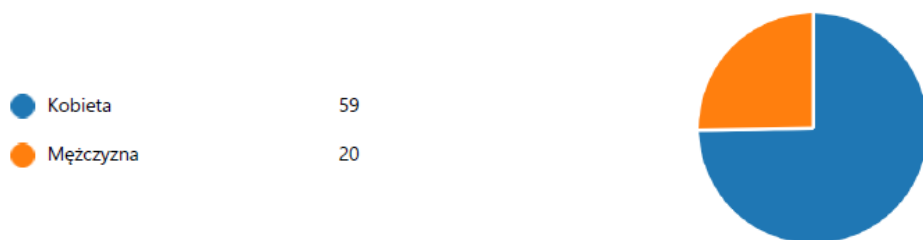
W ostatnim 12 pytaniu przedstawiono różne sfery warunków życia, co miało na celu ustalenie z jakich warunków życia mieszkańcy są bardziej lub mniej zadowoleni.

WYKRES 12

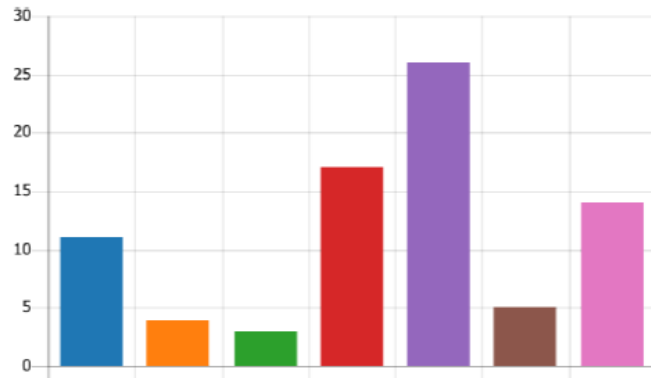
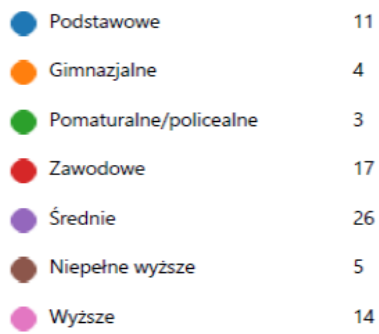

Na podstawie powyższych danych wynika, że mieszkańcy Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce najmniej są zadowoleni z takich sfer życia jak: organizacja czasu wolnego, dostępu do służby zdrowia oraz warunków mieszkaniowych. Stanowi to wskazówkę oraz wyzwanie dla osób, które chciałyby dokonać w gminie pozytywnych zmian.

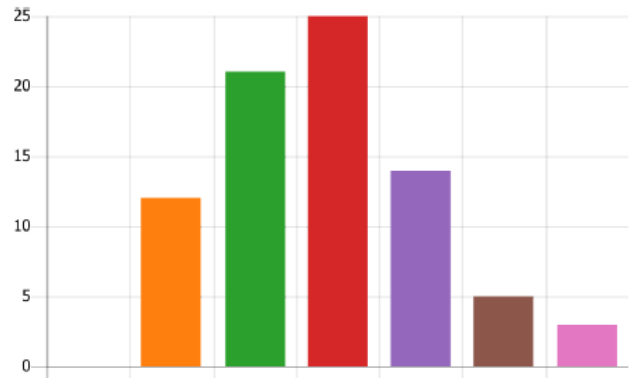
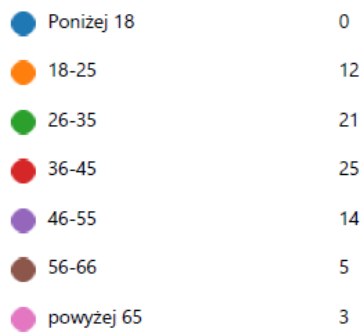
WYKRES 13

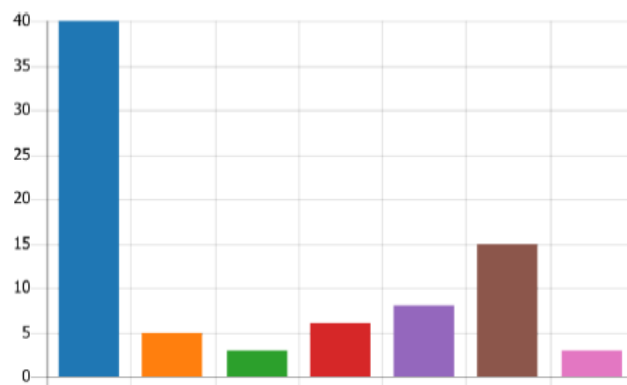
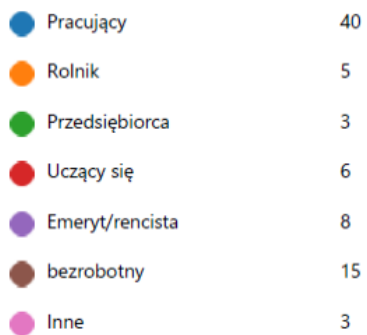
WYKRES 14

WYKRES 15

WYKRES 16

Na podstawie analizy metryczki wynika, że w badani wzięło udział:

- 59 Kobiet;
- 20 Mężczyzn.

Przebadane zostały osoby z różnym wykształceniem: 11 osób z wykształceniem podstawowym, 4 osoby z gimnazjalnym, 3 z pomaturalnym, 17 z zawodowym, 26 ze średnim, 5 z niepełnym wyższym oraz 14 z wyższym.

Przebadano: 12 osób w wieku od 18 – 25 lat, 21 osób w wieku od 26-35 lat, 25 osób w wieku od 36 do 45 lat, 14 osób w wieku od 46 do 55 lat, 5 osób w wieku od 56 do 65 lat oraz 3 osoby powyżej 65 lat.

Ustalono również pozycję na rynku pracy posiadaną przez badane osoby: 40 osób pracujących, 5 osób zajmujących się rolnictwem, 3 osoby prowadzące prywatne przedsiębiorstwa, 6 osób uczących się, 8 emerytów/rencistów, 15 bezrobotnych oraz 3 osoby bez określonego statusu na rynku pracy.

X ANALIZA SWOT

SWOT zaliczmy do najpopularniejszej techniki analitycznej, dzięki której porządkowanie informacji jest znacznie łatwiejsze. Ponadto jest ona stosowana na wszystkich etapach planowania strategicznego. Poszczególne litery analizy SWOT wywodzą się od słów angielskich i oznaczają:

- S (Strengths) – mocne strony,
- W (Weaknesses) – słabe strony,
- O (Opportunities) – szanse,
- T (Threats) - zagrożenia.

W oparciu o problemy i potrzeby zgłoszone przez członków zespołu do spraw opracowania strategii oraz mieszkańców Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce ustalono, że grupą adresatów, która potrzebuje szczególnej pomocy i wsparcia są: osoby starsze, rodziny niewydolne wychowawczo, osoby chore, niepełnosprawne oraz dotknięte przemocą.

W odniesieniu do Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce poszczególne znaczenie słów charakteryzujących opisywaną analizę SWOT przedstawiamy poniżej w odniesieniu do powyższych adresatów:

Tabela 23

ANALIZA SWOT RODZINY DOTKNIĘTE PROBLEMEM UZALEŻNIENIA

Mocne strony - S (Strengths) – do których możemy zaliczyć:		Słabe strony - W (Weaknesses) – możemy do nich zaliczyć m.in.:	
chęć do zmiany	mobilizacja	rozpad więzi rodzinnych	stereotypy
poszukiwanie pomocy w rozwiązaniu problemu	uświadomienie, chęć wyjścia z nałogu, szereg instytucji wspierających	trwanie w sytuacji	uległość
		poniżanie	niezaradność
		bezsilność	uzależnienie od osoby
		brak poczucia bezpieczeństwa	brak wsparcia rodziny
		traktowanie uzależnienia jako tematu tabu	brak motywacji do zmian
		godzenie się z sytuacją uzależnienia	
Szanse - O (Opportunities) – które mogą wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych osób uzależnionych w gminie i pomóc w zlikwidowaniu jej słabych stron. Zaliczamy do nich:		Zagrożenia - T (Threats) – możemy interpretować, jako bariery utrudniające osobom uzależnionym zerwanie z nałogiem. Do głównych zagrożeń dla osób uzależnionych zaliczamy:	
chęć do zmiany	otwarcie na problem	brak reakcji otoczenia	ukrywanie
szukanie pomocy w instytucjach	wsparcie społeczne	godzenie się	powielanie zachowań
integracja	chęć leczenia	pogorszenie relacji z osobami z najbliższego otoczenia	stereotypowe podejścia
uświadomienie istnienia problemu	dostępność pomocy	niepełnosprawność, choroba	obciążenia psychiczne
		zaburzenia psychiatryczne	bezrobocie
		trudna sytuacja finansowa	problemy z dziećmi
		brak umiejętności rozwiązywania problemów	bezzradność osób najbliższych

Tabela 24

ANALIZA SWOT OSOBY STARSZE

Mocne strony - S (Strengths) – do których możemy zaliczyć:		Słabe strony - W (Weaknesses) – możemy do nich zaliczyć m.in.:	
doświadczenie	znajomość środowiska	problemy ze zdrowiem	cierpliwość i jej brak
wiedza	wsparcie innych seniorów	uległość	brak siły
dysponowanie wolnym czasem	wsparcie sąsiadów, więzi sąsiedzkie	ograniczono dostępność do służby zdrowia (problemy z dojazdem dojazd)	brak opieki i zainteresowania ze strony rodziny
cierpliwość	pozytywne wzorce życiowe	niskie dochody	samotność
posiadanie tradycji i wartości	odporność na złe wpływy	ograniczona wiedza techniczna, szczególnie dotycząca nowoczesnej technologii	deprecjonowanie swoich potrzeb
bezinteresowna chęć niesienia pomocy	mądrość życiowa	brak posiadania informacji o potrzebach osób starszych przez członków rodziny	niechęć do aktywności
pokora, miłość	stabilizacja ekonomiczna		
pomoc i wsparcie rodziny	rozwój zainteresowań		
aktywność na rzecz społeczności lokalnej	empatia, umiejętność przebaczenia		
Szanse - O (Opportunities) – które mogą wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych osób starszych w gminie i pomóc w zlikwidowaniu jej słabych stron. Zaliczamy do nich:		Zagrożenia - T (Threats) – możemy interpretować, jako bariery utrudniające rozwój oraz realizację założonych celów zmierzających do polepszenia życia społecznego seniorów Do głównych zagrożeń dla seniorów, zaliczamy:	
udział w kursach rozwijających	przynależność do organizacji	słabe zdrowie	nadmierne zaufanie
otwarcie się na kulturę, udział w	wsparcie Miejsko-Gminnego	nieporadność życiowa	brak zainteresowania ze strony

wydarzeniach	Ośrodka Pomocy Społecznej		najbliższych
podjęcie działań profilaktycznych: warsztaty, kursy, seminaria, konferencje	akceptacja swoich możliwości i potrzeb	nieporadność w korzystaniu z technologii i obsłudze urządzeń AGD	zagrożenie bezpieczeństwa w poruszaniu się
samorozwój	rozwijanie hobby	niskie dochody lub ich brak	marginalizacja
zachęcanie do aktywności	poświęcanie czasu dla rodziny	samotność	przemoc
umiejętność mówienia o swoich możliwościach i potrzebach	czas na zadbanie o swoje zdrowie	zagrożenie bezpieczeństwa w relacjach z młodym pokoleniem	znieczulica społeczna
korzystanie z kultury i rekreacji		zaniki więzi rodzinnych	brak instytucjonalnego wsparcia dla osób zależnych

Tabela 25

ANALIZA SWOT RODZIN

silne strony - S (Strengths) – do których możemy zaliczyć:		Słabe strony - W (Weaknesses) – możemy do nich zaliczyć m.in.:	
szeroko rozumiane bezpieczeństwo	wsparcie	brak zatrudnienia przez rodziców	brak czasu
szacunek członków rodziny	wartości rodzinne	problemy opiekuńczo-wychowawcze	nieumiejętność wybaczenia
tradycje	pomoc finansowa	brak szacunku	uzależnienia
wspólne rozwiązywanie problemów	okazywanie szeroko rozumianego wsparcia emocjonalnego	brak poszanowania wobec osób starszych	nieumiejętność gospodarowania budżetem domowym
stabilizacja		brak wartości	brak komunikacji
		nieumiejętność gospodarowania czasem wolnym	trudne warunki mieszkaniowe
		niedostrzeżenie potrzeb pozostałych członków rodziny	
Szanse - O (Opportunities) – które mogą wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych rodzin w gminie i pomóc w zlikwidowaniu jej słabych stron. Zaliczamy do nich:		Zagrożenia - T (Threats) – możemy interpretować, jako bariery utrudniające rozwój oraz realizację założonych celów zmierzających do polepszenia życia społecznego rodzin Do głównych zagrożeń dla rodzin, zaliczamy:	
programy państwowe	wsparcie ośrodków pomocy społecznej	przemoc	uzależnienia
współpraca ze szkołami	możliwość podwyższania kwalifikacji zawodowych dostępność do rynku pracy	powielanie negatywnych wzorców niewłaściwie wykorzystywany Internet	używkki
możliwość podwyższania kompetencji rodzicielskich	dostęp do różnego rodzaju terapii	łamanie norm, tradycji, prawa	anonimowość

poprawa warunków mieszkaniowych	umiejętność pozyskiwania informacji	brak czasu, komunikacji	brak kontroli
dostęp do mediów(Internet)	kultywowanie tradycji	konflikty rodzinne	niepełnosprawność
integracja, przełamanie anonimowości	poprawa warunków ekonomicznych, warunków życia	choroby	niskie kompetencje rodzicielskie
większa dostępność do służby zdrowia		stygmatyzacja rodzin	brak akceptacji społecznej, sąsiedzkiej
		brak środków finansowych	nieprawidłowe wzorce
		brak stabilizacji ekonomicznej	zanik tradycyjnego modelu rodziny.

Tabela 26

ANALIZA SWOT OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Mocne strony - S (Strengths) – do których możemy zaliczyć:		Stabe strony - W (Weaknesses) – możemy do nich zaliczyć m.in.:	
nauka pokory	wzajemne wsparcie	brak cierpliwości	brak akceptacji swojej niepełnosprawności
ciepło, miłość	uzdolnienia	brak akceptacji społeczeństwa	ograniczenia: architektoniczne, fizyczne
cierpliwość	siła do walki	labilność emocjonalna	trudna sytuacja finansowa
umiejętność poszukiwania alternatywnych rozwiązań	upór w dążeniu do celu	słaby dostęp do rehabilitacji i służby zdrowia	ograniczona dostępność do środków pomocniczych, sprzętów rehabilitacyjnych, wspierających
umiejętność wychwytywania nastroju	empatia, zrozumienie	słaba motywacja do zmian	brak wsparcia rodziny
		wycofanie z życia społecznego, rodzinnego	
Szanse - O (Opportunities) – które mogą wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych osób niepełnosprawnych w gminie i pomóc w zlikwidowaniu jej słabych stron. Zaliczamy do nich:		Zagrożenia - T (Threats) – możemy interpretować, jako bariery utrudniające rozwój oraz realizację założonych celów zmierzających do polepszenia życia społecznego osób niepełnosprawnych. Do głównych zagrożeń dla osób niepełnosprawnych, zaliczamy:	
wsparcie rodziny	niwelowanie barier	wykluczenie komunikacyjne	refundacja leków
dostęp do Internetu	wsparcie finansowe	brak porozumień w kwestii respektowania uprawnień, jednolitych przepisów	brak akceptacji rodziny i społeczeństwa
dostosowanie sprzętów do niepełnosprawnych	Budowanie świadomości w społeczeństwie dot. niepełnosprawnych	ograniczenia w kontaktach rówieśniczych	małe zainteresowanie e strony instytucji wspierających
rozwój instytucji wspierających	zmiany w relacjach prawnych	bariery architektoniczne	niskie dochody

dostosowanie stanowiska pracy	programy	stygmatyzacja osób niepełnosprawnych	izolacja
-------------------------------	----------	---	----------

Tabela 27

ANALIZA SWOT RODZINY DOTKNIĘTE PRZEMOCĄ

Mocne strony - S (Strengths) – do których możemy zaliczyć:		Słabe strony - W (Weaknesses) – możemy do nich zaliczyć m.in.:	
chęć do zmiany	mobilizacja	rozpad więzi rodzinnych	stereotypy
poszukiwanie pomocy w rozwiązaniu problemu	uświadomienie, umiejętność rozdzielenia dobra od zła	trwanie w sytuacji	uległość
		poniżanie	niezaradność
		bezsilność	uzależnienie od osoby
		brak poczucia bezpieczeństwa	brak wsparcia rodziny
		traktowanie przemocy jako tematu tabu	brak spójności przepisów
		godzenie się z sytuacją przemocy	
Szanse - O (Opportunities) – które mogą wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych osób dotkniętych przemocą w gminie i pomóc w zlikwidowaniu jej słabych stron. Zaliczamy do nich:		Zagrożenia - T (Threats) – możemy interpretować, jako bariery utrudniające rozwój oraz realizację założonych celów zmierzających do polepszenia życia społecznego osób dotkniętych przemocą. Do głównych zagrożeń dla osób dotkniętych przemocą, zaliczamy:	
chęć do zmiany	otwarcie na problem	brak reakcji otoczenia	ukrywanie
szukanie pomocy w instytucjach	wsparcie społeczne	godzenie się	powielanie zachowań
integracja	chęć leczenia	uzależnienia	stereotypowe podejścia
uświadomienie istnienia problemu	dostępność pomocy	niepełnosprawność, choroba	obciążenia psychiczne
		zaburzenia psychiatryczne	bezrobocie
		trudna sytuacja finansowa	problemy z dziećmi
		brak umiejętności rozwiązywania problemów	zamieszkiwanie pod jednym dachem kilku pokoleń

XI CELE I MISJA STRATEGII

11.1. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGII

PRIORYTET I: Prawidłowo działająca rodzina				
Treść		Termin realizacji	Odpowiedzialny za realizację	Wskaźniki
Cel operacyjny:				
Rodzina: zintegrowany system wsparcia nad dziećmi i rodziną .				
L.p.	Cele szczegółowe:	Realizacja		
1	Kompleksowe wsparcie rodziny w jej funkcjonowaniu wychowawczym, opiekuńczym i socjalnym.	2021-2030	M-GOPS, GKRPA, GOK, placówki oświatowe, urząd gminy, policja , służba zdrowia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba udzielonych świadczeń, 2. Liczba rodzin objętych wsparciem GKRPA, 3. Liczba uczniów, którym udzielono specjalistycznego wsparcia, , 4. Liczba osób/ rodzin, które skorzystały z oferty
2	Dostępność rodzin do bogatej oferty różnorodnych dóbr i usług	Realizacja ciągła w latach: 2021-2023	M-GOPS, GOK, urząd gminy, kluby i stowarzyszenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które skorzystały z danej oferty.
3	Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziny z pomocy prawnej i psychologicznej.	Realizacja ciągła w latach: 2021-2023	M-GOPS, placówki oświatowe, urząd gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba udzielonych porad specjalistycznych. 2. Liczba godzin pracy konsultantów.
4	Profilaktyka prozdrowotna, przeciwdziałająca przemocy i przestępczości	Realizacja ciągła w latach: 2021-2023	M-GOPS, szkoły, ośrodek zdrowia , policja , GKRPA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba rozdanych ulotek informacyjnych 2. Liczba przeprowadzonych spotkań, imprez i

				prelekcji
5.	Profilaktyki promująca szacunek i tolerancję do drugiego człowieka bez względu na rasę, płeć i wyznanie	Realizacja ciągła w latach: 2021-2023	M-GOPS, szkoły, ośrodek zdrowia , policja , GKRPA	1. Liczba rozdanych ulotek informacyjnych. 2. Liczba przeprowadzonych spotkań, imprez.
6.	Profilaktyka mająca na celu zapobieganie marginalizacji wśród młodzieży.	2021-2023	Szkoła, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Skalmierzycach, policja, Gminny Ośrodek Kultury.	1. Liczba przeprowadzonych warsztatów, spotkań. 2. Liczba rozdanych ulotek, broszur. 3. Liczba osób, które skorzystały z telefonu zaufania.

PRIORYTET II: Bezpieczny i zdrowy senior. TO POD SENIOREM

Cel operacyjny: Wielowymiarowy system wsparcia dla seniorów.

L.p.	Cele szczegółowe:			
1	Prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki prozdrowotnej wśród seniorów mającą na celu poprawę dostępności do usług specjalistycznych i rehabilitacji.	Realizacja ciągła w latach :2021-2023	Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, służba zdrowia, pielęgniarka środowiskowa, GOK	1. Liczba udzielonych porad, badań i szczepień 2. Liczba przeprowadzonych spotkań, imprez.
2	Zapewnienie pomocy w prawidłowym funkcjonowaniu osoby starszej.	2021-2023	Wolontariat, koła gospodyń wiejskich.	1. Liczba spotkań, 2. Liczba osób starszych objęta pomocą.
3	Rozszerzenie oferty kulturalnej na rzecz osób starszych.	2021-2023	Wolontariat, koła gospodyń wiejskich, GOK.	1. Liczba spotkań, wyjazdów. 2. Liczba osób, które skorzystały ze

				wsparcia.
4	Niwelowanie poczucia samotności poprzez integrację międzypokoleniową i promowanie aktywności na rzecz osób starszych, aktywizacja seniorów do wszelkich spotkań.	2021-2023	Szkoła, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, koła gospodyń wiejskich.	1. Liczba przeprowadzonych spotkań 2. Liczba seniorów objętych pomocą.
5	Pomoc rzeczowa i materialna	2021-2023	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	1. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia.
6	Rozszerzenie horyzontów seniorów poprzez wszechstronną edukację i dostęp do niej.	2021-2023	Urząd Gminy i Miasta, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury.	1. Liczba seniorów, która skorzystała z oferty edukacyjnej.
7	Profilaktyka przeciwdziałania przemocy wśród seniorów	2021-2023	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w nowych Skalmierzycach, Policja.	1. Liczba rozdanych ulotek. 2. Liczba seniorów objętych pomocą.
8	Uwrażliwienie społeczeństwa na potrzeby osób starszych.	2021-2023	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Skalmierzycach, szkoły.	1. Liczba przeprowadzonych spotkań. 2. Liczba rozdanych ulotek.
RIORYTET III: Lepsze funkcjonowanie osób niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych w środowisku lokalnym				
Cel OPERACYJNY: 3.0.Stworzenie sprawnego systemu wsparcia dla osób				

niepełnosprawnych i przewlekle chorych				
L.p.	Cele szczegółowe:	Termin realizacji:	Odpowiedzialny za realizację :	Wskaźniki:
1	Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych	2021-2030	- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Skalmierzycach -Ośrodek zdrowia - Samorząd gminny	- Liczba udzielonych świadczeń -Liczba wprowadzonych usług - Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi
2	Organizowanie wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, środowiskowego dla osób chorych i niepełnosprawnych, w tym dzieci m.in. poprzez rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych	2021-2030	-Ośrodek pomocy społecznej -samorząd gminny	1. Liczba uczestników konsultacji i porad psychologiczno-terapeutycznych 2. Liczba udzielonych porad. 3. Liczba udzielonych specjalistycznych usług opiekuńczych.
3	Rozwój i promocja idei wolontariatu socjalnego i włączenie wolontariuszy do pomocy dla niepełnosprawnych	2021-2030	- Ośrodek pomocy społecznej -Gminne Centrum Kultury -placówki oświatowe - samorząd gminny	1. Liczba wolontariuszy 2. Liczba osób objętych pomocą wolontariuszy.
4	Stworzenie warunków dla osób niepełnosprawnych umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym gminy	2021-2030	-ośrodek pomocy społecznej -centrum kultury -placówki oświatowe -samorząd gminny	1. Liczba przeprowadzonych kampanii, materiałów promocyjnych, 2. Liczba akcji promujących zdrowy styl życia
Cel operacyjny: 3.1. Stworzenie osobom niepełnosprawnym przewlekle chorych do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.				

L.P	Cele szczegółowe:	Termin realizacji:	Odpowiedzialny za realizację.	Wskaźniki:
1.	Tworzenie warunków do swobodnego poruszania się osób niepełnosprawnych po terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce m.in. poprzez systematyczne podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych	2021-2030	-samorząd gminny -ośrodek pomocy społecznej	1. Ilość zlikwidowanych barier 2. Liczba jednostek administracji publicznej, które wdrożyły program działań przyjaznych dla osób niepełnosprawnych
2.	Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej i rozrywkowej dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych	2021-2023	- ośrodek pomocy społecznej -centrum kultury -placówki oświatowe -samorząd gminny	1. Liczba różnego rodzaju zajęć 2. Liczba osób w wieku podeszłym korzystających z zajęć.
PRIORYTET IV: Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy.				
CEL OPERACYJNY 4.0: Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie				
CELE SZCZEGÓŁOWE:				
	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych (lokalna prasa, Internet, ulotki, broszury) na temat problemu przemocy w rodzinie i możliwości jej przeciwdziałania). Podejmowanie działań interdyscyplinarnych ograniczających zjawisko przemocy w rodzinie, w szkole i w 	2021-2023	<ul style="list-style-type: none"> - ośrodek pomocy społecznej -Zespół Interdyscyplinarny -samorząd gminny -placówki oświatowe - ośrodek pomocy społecznej -placówki oświatowe - Zespół 	<p>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</p> <p>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</p>

	środowisku rówieśniczym		Interdyscyplinarny - samorząd gminny	
Cel operacyjny 4.1: Prowadzenie zintegrowanej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie.				
1	Organizowanie spotkań dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	2021-2023	-MGOPS -Zespół Interdyscyplinarny - Komisariat policji	1. Liczba organizowanych spotkań dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie 2. liczba osób biorących udział w spotkaniach.
2	Tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, wsparcie dzieci z tych rodzin.	2021-2023	-MGOPS	1. Liczba zorganizowanych spotkań. 2. Liczba osób biorących udział w spotkaniach.
3	Zwiększenie dostępności do usług poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego i rodzinnego.	2021-2023	Urząd Gminy i Miasta, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, służba zdrowia,	1. Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa, 2. liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny

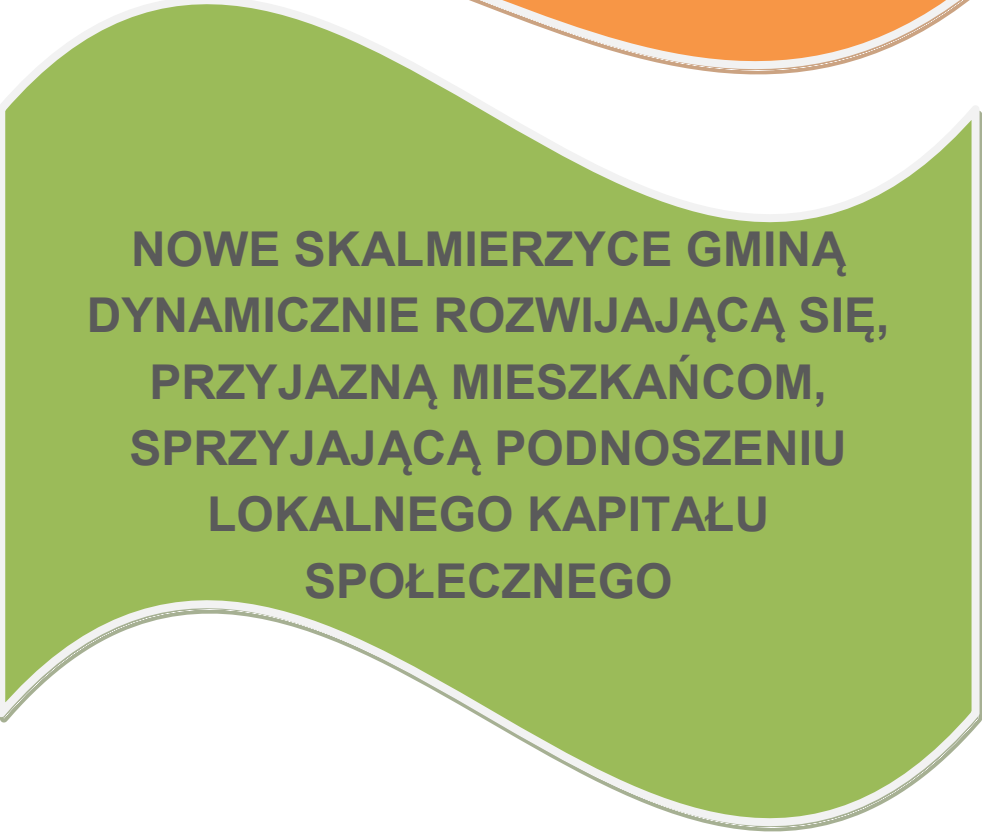
PRIORYTET V: Ograniczenie zjawiska uzależnienia w Gminie i Mieście Nowe Skalmierzyce				
Treść		Termin realizacji	Odpowiedzialny za realizację	Wskaźniki
Cel operacyjny: 5.1.				
Rodzina: zintegrowany system wsparcia dla osób uzależnionych				
L.p.	Cele szczegółowe:	Realizacja		
1	Kompleksowe wsparcie osoby uzależnionej oraz jej rodziny w rozwiązaniu problemu uzależnienia.	2021-2030	M-GOPS, GKRPA, urząd gminy, policja , służba zdrowia, pozostałe instytucje oraz specjaliści.	1. Liczba udzielonych godzin terapii , poradnictwa, 2. Liczba rodzin objętych wsparciem GKRPA, 3. Liczba skierowań na leczenie odwykowe, 4. Liczba interwencji policji,
2	Dostępność uzależnionego oraz jego rodziny do szerokiej gamy instytucji	Realizacja ciągła w latach: 2021-2023	M-GOPS, GKRPA, policja, ośrodek zdrowia,	2. Liczba osób, które skorzystały z danej oferty.
3	Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziny z problemem alkoholowym z pomocy prawnej i psychologicznej.	Realizacja ciągła w latach: 2021-2023	M-GOPS, placówki oświatowe, urząd gminy	3. Liczba udzielonych porad specjalistycznych. 4. Liczba godzin pracy konsultantów.
4	Profilaktyka prozdrowotna, przeciwdziałająca zjawisku uzależnienia	Realizacja ciągła w latach: 2021-2023	M-GOPS, szkoły, ośrodek zdrowia , policja , GKRPA	3. Liczba rozdanych ulotek informacyjnych 4. Liczba przeprowadzonych spotkań, imprez i prelekcji

11.2. MISJA STRATEGII

Na podstawie scharakteryzowanych celów strategii możemy wyodrębnić jej misje, a mianowicie wsparcie zharmonizowanego rozwoju życia kulturalnego, społecznego mieszkańców Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce. Ponadto dokument ma za zadanie przybliżyć realizację potrzeb wspólnoty samorządowej. Do najważniejszych haseł wyodrębnionych przez przedstawicieli różnych grup społecznych działających na terenie gminy możemy zaliczyć:

**NOWE SKALMIERZYCE GMINĄ
PRZYJAZNĄ I OTWARTĄ NA NOWE
WYZWANIA**

**NOWE SKALMIERZYCE GMINĄ
DYNAMICZNIE ROZWIJAJĄCĄ SIĘ,
PRZYJAZNĄ MIESZKAŃCOM,
SPRZYJAJĄCĄ PODNOSZENIU
LOKALNEGO KAPITAŁU
SPOŁECZNEGO**

XII ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Z uwagi na fakt, iż Strategia dotycząca rozwiązywania problemów społecznych obejmuje swoim zasięgiem obszar całej Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce do realizacji jej założeń niezbędna jest współpraca wszystkich instytucji działających na terenie samorządu gminnego oraz wsparcia poza samorządowego. Do podstawowych źródeł finansowania działań zaliczamy dochody o charakterze publicznym oraz prywatnym.

Zadania własne gminy, które związane są z realizacją Strategii w dużej mierze finansowane są i będą z budżetu gminy. W opisywanej kwestii udział mają prywatni przedsiębiorcy oraz organizację pozarządowe, a środki na zadania zlecone pozyskiwane są z budżetu państwa.

Ponadto wykonywanie zadań dążących do stworzenia zharmonizowanego życia mieszkańców we wszystkich sferach będzie wspierane ze środków unijnych, z naciskiem na bezzwrotne dotacje z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Dla lepszego zobrazowania źródeł finansowania zadań można wyodrębnić podział na środki własne oraz zewnętrzne:

ŚRODKI WŁASNE	ŚRODKI ZEWNĘTRZNE
Środki własne samorządu	Środki z budżetu centralnego
Prywatni przedsiębiorcy	Środki funduszy krajowych
Partnerzy przedsięwzięcia	Środki unijne

XIII MONITORING/ WDRAŻANIE STRATEGII

Podstawowym celem funkcjonowania monitoringu jest gromadzenie i przetwarzanie informacji o stanie realizacji Strategii.

Monitoring Strategii dotyczącej rozwiązywania problemów społecznych na lata 2021- 2030 możemy podzielić na wskaźnikowy i społeczny. Monitoring wskaźnikowy odnosić się będzie do uzyskanych osiągnięć przez poszczególne podmioty wdrażające zadania dot. realizacji opisywanego dokumentu. Drugi rodzaj monitoringu osiągnięty zostanie na podstawie wyników opinii społecznej. Warto zauważyć, iż poziom realizacji celów strategicznych i operacyjnych będzie zmierzony w ostatnim roku realizacji strategii, czyli w 2030 roku, natomiast poszczególnych zadań realizacyjnych na koniec każdego roku kalendarzowego.

Wszelkie zmiany wdrażania Strategii, a tym samym kierunki monitorowania będą dokonywane w drodze uchwały Rady Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce obejmuje swoim zasięgiem czasowym okres dziesięciu lat, w celu zachowania ciągłości realizacji wytyczonych kierunków działań konieczne będzie wprowadzanie niezbędnych zmian, które będą wynikać ze zmieniającej się wraz z kolejnymi latami sytuacji ekonomicznej, społecznej.

XIV SPIS TABEL I WYKRESÓW

SPIS TABEL

TABELA 1	15
TABELA 2	16
TABELA 3	16
TABELA 4	16
TABELA 5	18
TABELA 6	19
TABELA 7	21
TABELA 8	21
TABELA 9	22
TABELA 10	23
TABELA 11	24
TABELA 12	26
TABELA 13	29
TABELA 14	29
TABELA 15	33
TABELA 16	34
TABELA 17	36
TABELA 18	37
TABELA 19	38
TABELA 20	39
TABELA 21	41
TABELA 22	43
TABELA 23	56
TABELA 24	57
TABELA 25	59
TABELA 26	61
TABELA 27	63

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1	27
WYKRES 2	44
WYKRES 3	45
WYKRES 4	46
WYKRES 5	46
WYKRES 6	47
WYKRES 7	49
WYKRES 8	49
WYKRES 9	50
WYKRES 10	50
WYKRES 11	51
WYKRES 12	52
WYKRES 13	52
WYKRES 14	53
WYKRES 15	53
WYKRES 16	53